Iskra

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SOZD ISKRA

Številka 34 — Leto XXI — 18. september 1982

SEJA KOLEGIJA GLAVNIH DIREKTORJEV DO

ZAOSTRITI ODGOVORNOST ZA IZVOZ!

Na seji kolegija glavnih direktorjev DO (bila je 9. septembra), ki jo je sklical predsednik KPO SOZD Iskra Anton Stipanič, je bila glavna razprava namenjena uresničitvi zunanjetrgovinske menjave v prvih osmih mesecih letošnjega leta ter oceni možnosti za uresničitev uvozno-izvoznih zadolžitev Iskre v letu 1982.

Podrobneje je o tem spregovoril Peter Cuderman, ki je v uvodu poudaril, da je čutiti pomanjkanje izvoznih naročil pa tudi ustreznih partnerjev v tujini in da smo priča dejstvu, da se vedno bolj zapirajo gospodarstva posameznih dežel, kar spričo gospodarske recesije in gospodarskih težav v svetu ni nič novega.

Vsekakor so to dejstva, ki na eni strani otežkočajo izvoz, zlasti na konvertibilno področje, vendar pa je tudi res, da nismo še storili vsega, da bi kljub vsem tem težavam izpolnili Iskrin letošnji izvozni načrt.

Podatki o izvozu v prvih letošnjih osmih mesecih kažejo, da smo izpolnili 54 % letošnjega izvoznega načrta, uvozili pa smo za 63 % uvoznega načrta ter s tem v osmih mesecih presegli plan uvoza.

Odstotki izvoza v osmih mesecih kažejo, da bo potrebno v naslednjih štirih mesecih zares napeti vse sile, da bo Iskra lahko izpolnila svoj izvozni načrt, ki ni majhen in tudi ne lahak. Res je, da smo v poletnih mesecih (julij, avgust) zaradi dopustov zmanjšali proizvodnjo in s tem tudi izvoz, kot je tudi res, da po stari praksi največ izvozimo v zadnjih mesecih tekočega leta.

Vse te ugotovitve bi lahko strnili v dejstvo, da je treba pospešiti izvoz na konvertibilno področje, ker le tako lahko ohranimo ustrezna razmerja pri razpolaganju z devizami, glede na zakon o razpolaganju z njimi.

V razpravi so direktorji posameznih Iskrinih delovnih proizvodnih organizacij prikazali stanje in probleme v svojih delovnih okoljih.

Anton Stipanič je ob zaključku razprave menil, da moramo vsoto 200 milijonov dolarjev izvoza nujno prekoračiti in da sta naš obvezen cilj in nuja izpolnitev letošnjega Iskrinega izvoznega načrta. Dejal je tudi, da je treba vse zastavljene investicije v Iskri pognati naprej, zlasti tiste, ki so nujne in izvozno naravnane.

Pri tem pa je treba zaostriti odgovornost vseh činiteljev za uspešnost izvoza in razširitev njegovih možnosti. Pri tem je še posebej podčrtal nujnost novih programov v Iskrinih proizvodnih, organizacijah, ki naj bi bili izvozno usmerjeni in s tem tudi omogočali povečanje izvoza.

In končno, treba je okrepiti Iskrino zunanjetrgovinsko operativo, zlasti z novimi kadri, ki jih šolamo v lastni zunanjetrgovinski šoli.

V drugi točki dnevnega reda je član KPO Pavle Gantar informiral navzoče o stanju pri sprejemanju samoupravnih splošnih aktov SOZD Iskra po delovnih organizacijah in sicer o samoupravnih sporazumih za poslovno letalo, za mikroelektroniko, za barvne katodne cevi EI Niš, o delitvi po delu in samoupravni sporazum o skupnem upravljanju lastnih in mešanih podjetij in predstavništev v inozemstvu. Poudaril je, da so poslovodni organi v naših DO dolžni ukreniti vse, da omenjene samoupravne sporazume sprejemajo v rokih, ki jih je določil delavski svet SOZD Iskra. Dalje je treba takoj po pretečenih rokih začeti s podpisovanjem samoupravnih sporazumov in obvestiti delavski svet SOZD Iskra o izvedbi pravkar navedenih sklepov.

D.Ž.

ISKRA — AVTOELEKTRIKA

Bogate priprave na sindikalne kongrese

Na pobudo republiškega odbora sindikata delavcev kovinske in kovinsko-predelovalne industrije Slovenije, skupaj z občinskim odborom sindikata dejavnosti, se je zbralo na posvet v ponedeljek, 13. septembra v novogoriški Iskri — Avtoelektriki prek 60 sindikalnih delavcev iz raznih delovnih organizacij in TOZD severnoprimorske regije. Posveta za okroglo mizo, so se udeležili tudi Ivan Kramer, predsednik republiškega odbora sindikata kovinarjev Slovenije, Janez Kern, predsednik KOS SOZD Iskra, Leopold Kovačič, predsednik KOOS SOZD ZPS Slovenije, Danilo Bašin, predsednik novogoriških sindikatov z obema sekretarjema, Pavel Mermolja, izvršni sekretar občinskega komiteja ZK Nova Gorica, Peter Mivšek, glavni direktor Avtoelektrike, Ludvik Jelinčič, njegov namestnik, pomočniki glavnega direktorja, direktorji TOZD, predsedniki DPO na ravni delovne organizacije ter predstavniki samoupravnih organov.

Po otvoritvi in prisrčnem pozdravu gostov je predsednik konference, Boris Gregorič, ki je tudi vodil posvet predal besedo glavnemu direktorju Petru Mivšku, ki je predstavil Iskro—Avtoelektriko, spregovoril je o razvoju, o sedanjem gospodarskem trenutku ter o perspektivah tega tritisoč članskega kolektiva.

Sindikalni delavci so nato prešli na glavno temo, in sicer organiziranost in delovanje organizacij zveze sindikatov. Razprava je potekala v okviru priprav na 10. kongres zveze sindikatov Slovenije in 9. kongres ZS Jugoslavije, zajela pa je pet glavnih področij. Najprej je tekla široka razprava o vlogi zveze sindikatov pri zagotavljanju nemotenega procesa proizvodnje in vzpodbujanju dohodkovnih povezav.

Druga tema je bila o kadrovanju v občinski odbor sindikata dejavnosti in delovanju tega odbora in o potrebnosti organiziranja regijskih sindikatov dejavnosti kot oblike dela sindikatov dejavnosti in medobčinskega sveta hkrati.

Razprava, ki je sledila se je nanašala na problem delovanja zveze sindikatov v dislociranih TOZD, nato so spregovorili o vlogi delovanja OO ZS pri delovnih tekmovanjih kovinarjev ter o vlogi OO ZS v mednarodnih stikih.

Ob koncu več kot dveurnega posveta so se dogovorili, da pripravi posebej določen team zaključke posveta, ki jih bodo posredovali republiškim sindikatom kot prispevek h kongresnim dokumentom.

Gostje, ki so bili prvič v Iskri — Avtoelektriki so si z zanimanjem ogledali tudi del proizvodnje v Šempetru pri Gorici.

Marko Rakušček

Med razpravo sindikalnih delavcev v Novi Gorici.

ISKRA—AVTOMATIKA

Zaključek del v Grčiji

Prvega septembra, nekaj dni pred uradnim začetkom 13. evropskega prvenstva v atletiki, je bila spuščena v pogon nova postaja Selete, ena izmed skupno dvanajstih postaj atenske mestne železnice.

Proga Pirej—Kifisija je mestna železnica v dolžini 25,6 km, ki povezuje mesto Pirej s severovzhodnim delom Aten. Del proge prehaja v centru mesta v podzemlje. Na progi vozijo vlaki enosmerne vleke, dolžine cca 100 m. Prihodi na postajo se predvidevajo v razmahu 2,5 minut.

Da bi dosegli to prometno frekvenco, so se v upravi primestne železnice ISAP (PIRAENS ELECTRIC RAILWAYS S.A.) odločili za modernizacijo proge in izgradnjo naprav za vodenje celotnega prometa. Tako naj bi postopno na postaji Omonia zgradili prometni center, iz katerega bi prek telekomandnih naprav vodili in kontrolirali celotni promet, skupno z vsemi razpoložljivimi informacijskimi podatki.

Vzrok, da so v prvi fazi modernizacije mestnega železniškega prometa začeli z izgradnjo postaje Selete, je bilo že omenjeno evropsko atletsko prvenstvo. Po zadnjih podatkih so približno 70 % obiskovalcev te mednarodne športne prireditve prepeljali z mestno železnico prav na to postajo. Dnevno to pomeni 400 do 500 vlakovnih kompozicij.

Na osnovi tega termina so bili postavljeni tudi izredno kratki roki za dobavo in izgradnjo signalno-varnostnih naprav, za kar je v lanskem marcu Iskra AVTOMATIKA podpisala z ISAP pogodbo. Mednarodna licitacija za zavarovanje postaje Selete je bila izredno močna, saj so bili prisotni Madžari, Siemens in Westinghause. Vrednost pogodbe, v kateri je zajeta izdelava projektne dokumentacije, proizvodnja naprav, nadzor montaže, katero je izvajalo domače podjetje Pentas, preizkus s preizkusnim obratovanjem in vzdrževalna dela s servisiranjem, je ocenjeno na cca 400.000 dolarjev. Pri tem je potrebno dodati, da je bil velik del razvojnega dela vloženega v inoviranje relejnih in izdelave avtostop naprav, zaradi prilagoditve že vgrajeni tehniki. Nekatere druge naprave pa je bilo potrebno prilagoditi specifičnosti proge, ki ima delno značaj podzemne železnice.

Kljub dolgoletnemu delu na področju opremljanja železniških mrež in prisotnosti na mednarodnih licitacijah, pomeni grška pogodba poleg Bolgarije prvi prodor na tuje tržišče s kompletnim sistemom. Za dobro opravljeno delo, naprave kljub velikim obremenitvam brezhibno delujejo, so skrbeli Ante Dean, vodja projekta, Ignac Forman, vodja montaže, Slavko Močnik odgovorni projektant in preizkuševalec Vanek Mohorčič. S priznanji delovni organizaciji in posameznikom se je ob zaključku del zahvalil tudi investitor, železniška družba ISAP.

Š.D.

Moški pevski zbor iz Vžigalnih tuljav je popestril proslavo 25-letnice.

Skromno, a prisrčno

Delovni kolektiv TOZD Tovarne vžigalnih tuljav v Bovcu je v soboto, 11. t.m. praznoval 25-letnico svojega obstoja, s proslavo pred tovarno, nato pa s prijetnim srečanjem in piknikom v Soči.

Zbrane delavce in goste je najprej pozdravil predsednik DS TOZD — Robert Trampuž, za njim pa je na kratko o 25-letnem delu, današnjem položaju in perspektivi spregovoril direktor te temeljne organizacije Jože Melihen. Slednji je spregovoril delavcem Vžigalnih tuljav predsednik IS Sob Tolmin Edo Torkar, ki je med drugim poudaril pomen tega delovnega kolektiva za Bovec. Ob čestitkah je kolektiv pozval k še nadaljnjim prizadevanjem za izpolnjevanje njegovih načrtov.

Proslavo je začel in končal moški pevski zbor TOZD Vžigalne tuljave, ki je z izbranimi, lepo izvedenimi pesmimi dokazal svojo kvalitetno raven. Zelo občuteno pa je z dvema recitacijama nastopil tudi igralec PDG Bine Matoh. Zlasti za pesem „Soči" je požel zasluženi aplavz.

Predsednik DS TOZD Robert Trampuž je nato podelil priznanja jubilantom dela in dolgoletnim partnerjem, potem pa se je praznovanje nadaljevalo s srečanjem delovnega kolektiva in piknikom v Soči.

Slavnostni govor je imel predsednik IS SOB Tolmin – Edo Torkar.

Jože Melihen – direktor TOZD Vžigalne tuljave med govorom.

Predsednik DS TOZD Vžigalne tuljave pozdravlja udeležence proslave.

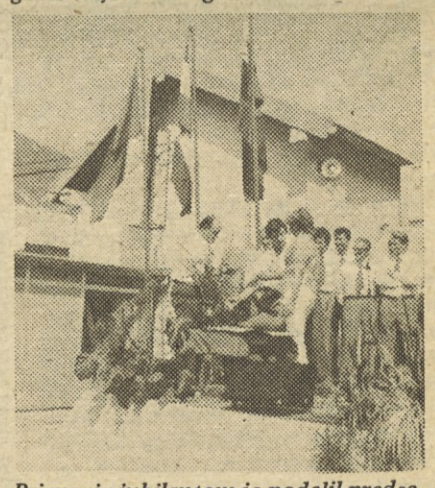

Priznanja jubilantom je podelil predsednik DS Robert Trampuž.

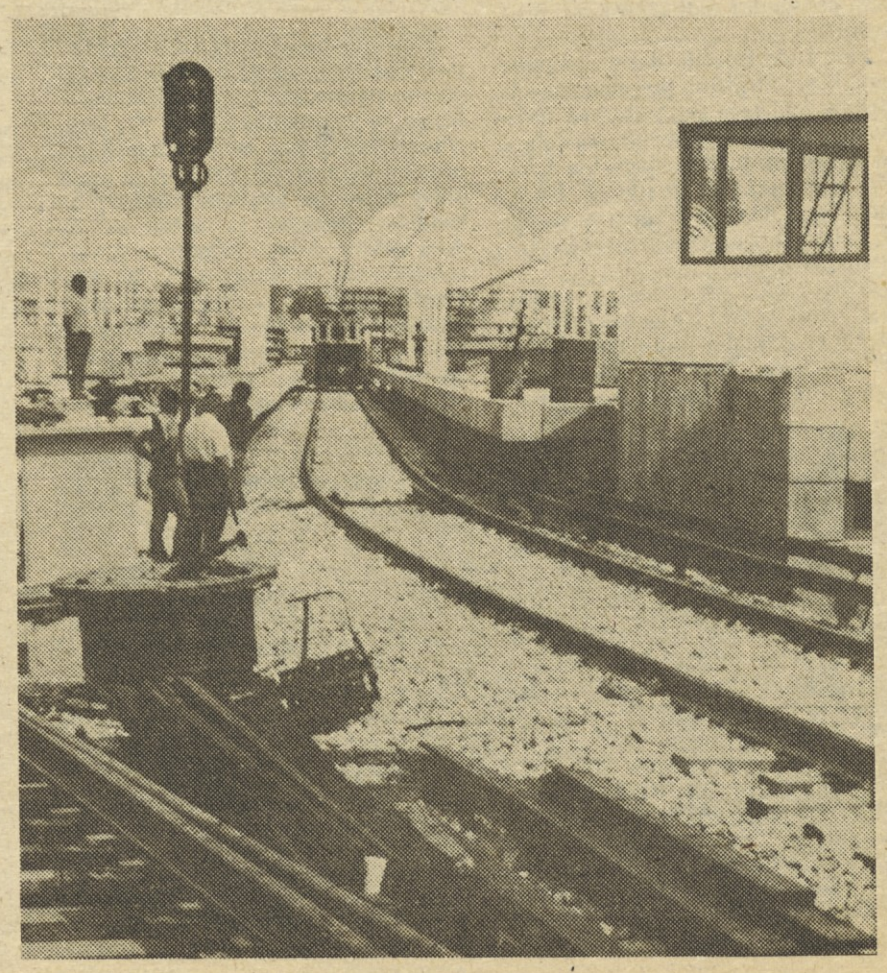

Železniška postaja Selete v Grčiji med gradnjo.

Delovni obiski po TOZD

NA OBISKU TRBOVELJSKE TOZD POLPREVODNIKI

V združevanju je vir za nemoteno poslovanje in socialno varnost

V sredo, 8. septembra so obiskali TOZD Polprevodniki v Trbovljah vodilni delavci SOZD Iskra. S predstavniki domače TOZD in delovne organizacije Industrije elementov so se pogovorili o delu in problemih v Tovarni polprevodnikov. Iz pogovora je bilo mogoče razbrati, da je ta izvozno usmerjena tovarna dala vse od sebe, da bi tudi v zaostrenih pogojih gospodarjenja nemoteno delala in celo širila svoje posle doma in v tujini.

Tovarno je predstavil Adi Peitl in poudaril, da je v delovni organizaciji IEZE, kamor so vključeni tudi Polprevodniki, združenih 11 TOZD, ki sodelujejo solidarno na vseh področjih. Z združevanjem sredstev in strokovnih sil so tako dosegli skoraj nemoteno proizvodnjo in s tem tudi zadovoljive gospodarske učinke tudi v poostrenih pogojih gospodarjenja. S tem pa se je povečala tudi socialna varnost kolektivov TOZD in skupnih služb v IEZE.

TOZD Tovarna polprevodnikov v Trbovljah je ozko specializirana tovarna. Izdelujejo v glavnem usmerniško polprevodniško tehniko. Imajo pa že pripravljene načrte za širitev proizvodnega programa na krmiljenje, to se pravi na močnostne tranzistorje. Skratka, ostali bodo v ostro začrtanih mejah osnovnega programa: močnostne polprevodniške proizvodnje. Zdaj proizvajajo diode, usmerniške mostičke in dopolnjujejo svoj program s kooperacijami v glavnem z dvema tujima firmama, s poljsko Unitra in s francosko Motorola.

Ta proizvodni program je zelo perspektiven, saj si sodobne elektronike in mikroelektronike ne moremo misliti brez polvodniške tehnike. V Trbovljah imajo največje težave zaradi pomanjkanja zmogljivosti, saj je povpraševanje veliko. Zlasti pa bi na domačem trgu in pri tujih kupcih želeli širši asortiment polprevodniških izdelkov. Vsak kupec namreč najrajši pri istem dobavitelju kupuje celoten spekter elementov, ki jih potrebuje. Prav zato zdaj pripravljajo investicijo, ki bo omogočila kompletiranje polprevodniških elementov, čeprav še ne vsega spektra.

Naj povemo, da je bila pred 5 do 8 leti trboveljska Iskra v veliki krizi. Delali so z izgubami in se nekaj let niso mogli izkopati iz zagat. S solidnim sanacijskim programom in kadrovskimi spremembami so dosegli, da so danes solidna TOZD z lepimi ekonomskimi uspehi. Uspelo jim je najti strokovne moči, ki suvereno obvladajo proizvodni program in načrtovanje bodočega razvoja.

Trboveljska Iskra ima okrog 600 zaposlenih, od tega je 450 žena in le 150 moških. Zato so zlasti predstavniki družbenopolitičnih organizacij povedali, da so morali socialno politiko v marsičem prilagoditi tudi »ženskim« problemom.

Letos bodo izdelali okrog 130 milijonov kosov različnih polprevodniških izdelkov. Od tega jih bodo kar 70 % izvozili, kar pomeni 2,4 milijona dolarjev, ostalo pa prodali domačim kupcem, kjer vsekakor prednjači Iskra. Zanimivo je, da je na drugem mestu EI Niš, ki ima sicer tudi svojo tovarno polprevodnikov.

»Izvoz je naša permanentna naloga, saj je jugoslovanski trg za nas premajhen, kar se je zgodilo tudi ostalim Iskrinim tovarnam. Zato za nas izvozna usmerjenost ne predstavlja nove naloge, ampak življenjsko nujo,« je dejal Adi Peitl.

Na pogovorih družbenopolitičnih in poslovodnih delavcev v Trbovljah.

Seveda pa tudi v Polprevodnikih ni vse rožnato. Imajo težave z dinarsko in devizno likvidnostjo. Devizni priliv je še vedno prepočasen in zato pogostokrat primanjkuje deviz za nujen uvoz repromateriala. Letos in tudi drugo leto si bodo pomagali s komercialnimi krediti.

Ob vsem tem pa je zanimivo vedeti, da v Polprevodnikih planirajo precej »po svoje«. Programi niso le kosi papirja, ampak temeljito premišljen in strokovno pripravljen dokument, ki temelji na realnih možnostih in se ga je mogoče držati. Da je to res dokazuje že to, da ga redno izpolnijo, včasih celo presežejo, tako v proizvodnji, kot v prodaji doma in na tujem.

V tem programu so točno določene naloge pa tudi njihovi nosilci, oz. ljudje, ki jih bodo realizirali. Tako se vedno ve, kdo naj kaj naredi, kdo odgovarja za kako področje ali fazo dela in koga je treba »za ušesa«, če ni vse tako, kot smo načrtovali, je dejal eden izmed sogovornikov.

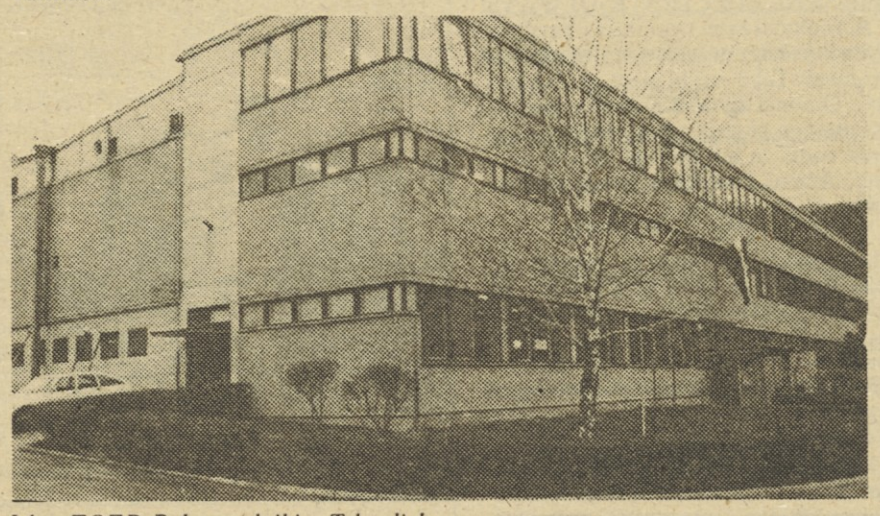

Iskra TOZD Polprevodniki v Trbovljah.

Tudi samoupravni organi, družbenopolitične organizacije in tehnično vodstvo ter poslovodni ljudje odlično sodelujejo, je zatrdila sekretarka ZK Ivica Vastič. Povedala je, da so zadnje čase v osnovni organizaciji ZK največ truda posvetili prav nemotenemu poteku proizvodnje, stabilizaciji in načrtom za bodoče delo v tovarni. Dobrih 10 % članov kolektiva je včlanjenih v ZK. Komunisti so pri svojem delu zelo konkretni. Vsake tri mesece naredijo konkreten akcijski program, ki obsega vse operativne naloge in akcije. V njem točno določijo zadolžitve in nosilce posameznih nalog. Na sestankih pa delo analizirajo in precizirajo. Prav zdaj pripravljajo konkretne predloge za merila za nagrajevanje po delu za režijske, predvsem strokovne delavce. Osebni dohodki naj bi temeljili na teži strokovnih nalog in seveda na kvaliteti realizacije.

Letos so se precej ukvarjali tudi z usposabljanjem za SLO in samozaščito. Povezali so se z Zvezo rezervnih starešin in izpeljali več konkretnih akcij, za kar so dobili medobčinsko priznanje.

Sindikat dela v sindikalnih skupinah, ki jih po večini vodi 11 članov Izvršilnega odbora. Javne razprave postajajo vse plodnejše, tako s predlogi, kot z vprašanji in kritiko. Še vedno niso zadovoljni z obveščanjem. Zlasti pretok informacij prek delegatov še ni tak, kot bi želeli. Imajo pa svoje glasilo, dobivajo Bilten delovne organizacije in seveda Iskro. Poslužujejo pa se tudi oglasnih desk in ozvočenja.

Sindikat je poživil tudi športno in zlasti počitniško dejavnost. Imajo precej svojih ležišč v Domu počitniške skupnosti Trbovlje na Velem Lošinju, kjer letujejo od junija do septembra, a je še vedno premalo prostora.

Mladi, organizirani v OO ZSMS so ena izmed najaktivnejših skupin v Revirjih. Prav zdaj pripravljajo akcijo za končanje osemletke za tiste, ki nimajo končane osnovne šole. Na kulturnem področju so zelo živahni. Sami pripravijo proslave za vse večje praznike, pojejo in recitirajo. Izdajajo domače glasilo, pomagajo na vseh prireditvah in sodelujejo na akcijah. Tako so zgodaj poleti z brigado opravili pravcati podvig na Velem Lošinju in uredili okolico počitniškega doma, pospravili za zidarji in opravili letno čiščenje doma.

Zveza borcev ima večino članov med upokojenci. Predsednik aktiva Ivan Sovre pa je pribil: »Mislim, da je naša naloga predvsem v tem, da ne filozofiramo o odgovornosti, ampak da poiščemo odgovorne. Preveč je izmikanja in premalo smo konkretni. V rokavicah hodimo okrog delovne nedisciplineokrog slabega gospodarjenja in slabega dela. Mislim, da je čas, da se vrnemo nazaj v čas, ko je konkretna beseda zalegla pa čeprav je bila ostra.«

Podpredsednik DS Stane Skubic je zlasti pohvalil strokovno informiranje, na podlagi katerega je možno razpravljati in plodno sklepati. Povedal je, da imajo seje vedno dobro obiskane. Redno prihajajo nanje delegati in vabljeni, čeprav so vse seje izključno v popoldanskem času.

Gostje so si nato ogledali tudi proizvodnjo in se seznanili s proizvodnimi dosežki in problemi.

KF

Gostje so si ogledali proizvodnjo.

Na pogovorih so sodelovali iz TOZD Polprevodniki: predsednica OO sindikata Mili Hacin, predsednik OO ZSMS Roman Topole, sekretar ZK Ivica Vastič, predsednik aktiva ZB Ivan Sovre, podpredsednik DS Stane Skubic, predsednik SDK Nevenka Lavrič, direktor Adi Peitl in računovodja Marija Drnovšek. Iz DO IEZE: predsednik sindikalne konference Drago Plaper, sekretarka DPO Draga Vukovič in predsednik KPO Stane Kovačič. Iz SOZD Iskra: predsednik KOS Janez Kern, predsednik aktiva ZB Tone Orožin, sekretar KO ZSMS Maks Štromajer, podpredsednica DS SOZD Darja Zahradnik in član KPO Zoran Polič.

PRED X. KONGRESOM ZSS

Dohodek v rokah delavcev, ki ga ustvarjajo

Sindikat bo deloval tako, da bo dosledneje uresničeno načelo: v pogojih družbene lastnine sredstev in socialističnega samoupravljanja je celoten ustvarjalni proizvod in dohodek v rokah delavcev, ki ga ustvarjajo.

S tem bomo zagotavljali, da bodo delavci postali temeljni gospodarski in družbeni subjekti v združenem delu in družbi kot celoti. Tako bo zagotovljen njihov vpliv nad ustvarjanjem dohodka in njegovo porabo za posamezne namene v temeljni organizaciji in tudi zunaj nje. Le na podlagi uveljavljanja odločilne vloge nad pogoji za pridobivanje in porabo dohodka bodo delavci lahko prevzemali tudi posledice za svoje odločitve.

Sindikat bo deloval v vseh oblikah svoje organiziranosti tako, da bodo delavci v temeljnih organizacijah že pri sprejemanju in tudi pri uresničevanju planov odločali o vseh pogojih za pridobivanje in vseh oblikah porabe dohodka hkrati in celovito. S tem bomo vplivali na spreminjanje odnosa do družbene lastnine, dela in gospodarjenja ter ustvarjali med delavci zavest, da so oni nosilci odgovornosti za poslovanje temeljnih organizacij združenega dela v svojem in skupnem družbenem interesu.

Na podlagi odgovornega in gospodarnega odločanja delavcev v organizacijah združenega dela bodo družbenopolitične in samoupravne skupnosti pri odločanju o dohodku postavljene v vlogo, da bo namen njihovih posegov in ravnanja zlasti nadzorovati in varovati delovanje samoupravnih subjektov v družbi. Pri ustvarjanju takih družbenih pogojev ima sindikat pomembno vlogo pri odpravljanju pojavov skupinsko—lastniškega vedenja ter manipuliranja z delavci.

Sindikat mora s svojim delovanjem zagotoviti pogoje, v katerih se bodo delavci lahko uveljavili kot proizvajalci, gospodarji in upravljalci, katerih odločitve bodo postale temelj za urejanje tokov za enostavne in razširjene reprodukcije.

Pri tem moramo doseči, da bodo delavci za boljše izkoriščanje osnovnih sredstev, delovnega časa, obratnih sredstev, smotrno in produktivno zaposlovanje, zmanjševanje tehnološkega škarta, administracije, režijskega dela in drugo, materialno in družbeno stimulirani. K temu mora prispevati tudi boljše izkoriščanje lastnih tehnoloških in organizacijskih spoznanj in tovrstnih dosežkov v družbi nasploh.

D.Ž.

Sindikat IEZE v stabilizacijskih prizadevanjih

»Naša sindikalna konferenca in tudi osnovne organizacije sindikata po TOZD, v Skupnih službah in v delovnih enotah si predvsem prizadevajo za reševanje proizvodnih in gospodarskih vprašanj. V zaostreni gospodarski situaciji se je naša delovna organizacija IEZE sicer relativno dobro znašla, vendar ne smemo počivati na lovorikah.«

Tako nam je dejal predsednik predsedstva Sindikalne konference IEZE Drago Plaper. Vprašali smo ga namreč, kaj so trenutno največje naloge, ki jih rešuje sindikat v IEZE. Seveda je predkongresna dejavnost v ospredju, tako priprave na republiški, kot tudi na jugoslovanski kongres sindikatov. Vendar je predkongresna dejavnost stvarno in vsebinsko povezana s perečimi problemi v delovni organizaciji oziroma TOZD.

»Naša prva naloga v delovni organizaciji je izvoz. Tako smo sklenili enoglasno v osnovnih organizacijah in na konferenci sindikata IEZE. Poleg tega pa seveda spada zraven zmanjševanje uvoza. Zato si v vseh TOZD prizadevamo, da bi čimveč uvoženih repromaterialov in polizdelkov zamenjali z domačimi. To pa je tudi ena najtežjih nalog.

Domača delovna disciplina in še bolj dobra organizacija in dosledno prizadevanje za čimvečji izkoristek delovnega časa pa so naše notranje rezerve, ki jih skušamo aktivirati in marsikaj smo tu že dosegli.

Naslednja velika naloga pa je inovativna dejavnost, tako pri izdelkih kot tudi v tehnoloških procesih. V vseh TOZD, čeprav ne v enaki meri so poživili inovativno dejavnost vseh stopenj in vrsta uspešno realiziranih izboljšav kaže, da so tu še velike možnosti,« pravi Drago Plaper.

KF

»Iskra je zares velika«, je dejal eden izmed sodelavcev, ki pripravljajo nov napis na tovarni, da se bo videl podnevi in ponoči že od daleč.

»Malce dolgo mečkamo, naredili pa bomo,« so nam rekli sodelavci, ki rekonstruirajo peč za spajkanje diod. Ta izboljšava bo posodobila to fazo proizvodnje polprevodnikov.

SLAVNOSTNO ZASEDANJE DS TOVARNE INSTRUMENTOV

Delo vse bolj prihaja do izraza

V izobraževalnem centru RS ZSS v Radovljici je bilo 9. septembra 1982 slavnostno zasedanje delavskega sveta Iskrine tovarne merilnih instrumentov iz Otoč — Jubilanti dela so prejeli spominske plakete in značke — Posebno priznanje avstrijski firmi GOERZ ELECTRO za petindvajsetletno uspešno sodelovanje z Iskro

Predsednik delavskega sveta Instrumentov Miro Albininije pozdravil udeležence slavnostnega zasedanja, predvsem jubilante dela, predstavnike družbenopolitičnih organizacij in skupščine občine Radovljica, DO Iskra Kibernetika Kranj ter firme GOERZ ELECTRO z Dunaja.

Direktor Instrumentov Jernej Vrtačnik je v slavnostnem govoru dejal, da letos ne praznujemo posebnega jubileja, prav pa je, da se spomnimo, da je minilo 36 let od ustanovitve Iskre in 21 let od ustanovitve Tovarne merilnih instrumentov v Otočah.

»Ko smo se pogovarjali o rezultatih našega dela v prvem polletju,« je nadaljeval direktor Vrtačnik, »z njimi nismo bili posebno zadovoljni. Tega nismo vajeni. Vsaj v zadnjem obdobju smo imeli dokaj ugodne rezultate, ki so nas uvrščali v sam vrh uspešnosti v Iskri in v občini.

Na letošnje poslovanje vplivajo neugodni pogoji gospodarjenja, ki so odraz kriznega položaja v naši družbi. Popolnoma zgrešeno bi bilo misliti, da samo sedanji položaj vpliva na naše gospodarjenje in se ob tem uspavati! Daleč od tega! Zavedati se moramo, da tudi na področjih dela, kjer lahko docela suvereno obvladamo položaj, nismo storili, kar bi lahko in kar bi morali.

Trdim, da so prav vsa področja dela tista, kjer ne moremo biti povsem zadovoljni z rezultati. Minili so časi, ko smo lahko brez posebnega truda dosegali zavidljive rezultate. Sedaj vse bolj prihaja do izraza delo pa ne samo živo, ampak tudi minulo delo.

Položaj, v katerem smo, nas mora strezniti! Korenito moramo spremeniti odnos do dela in do sredstev reprodukcije, ob tem se moramo načrtno lotiti kratkoročnih rešitev, ki bodo imele dolgoročne posledice.

Če se bomo tako obnašali, niso neutemeljena predvidevanja, da bomo poslovno leto zaključili bolj uspešno, kot lahko pričakujemo po letošnjih prvih šestih mesecih...«

Priznanje avstrijski firmi Goertz za sodelovanje.

Nadaljeval je s prikazom uspešnega reševanja stanovanjskih vprašanj v Instrumentih. Spodbudna je ugotovitev, da bodo letos verjetno že med tistimi redkimi organizacijami, ki imajo rešene te probleme. Načrtno so namreč razvijali usmerjeno individualno gradnjo na Posavcu in kupili štirinajst stanovanj v bloku, ki ga zidajo blizu tovarne, kar kaže na skrb za delavce in njihovo počutje.

Jernej Vrtačnik je spregovoril tudi o 25-letnici sodelovanja z avstrijsko firmo GOERZ ELECTRO z Dunaja. Leta 1957 je Iskra sklenila pogodbo o nakupu licence za izdelavo univerzalnih merilnih instrumentov te ugledne firme, ki je bila osnova za nadaljnje sodelovanje.

Od leta 1976 dalje se je kooperacijsko sodelovanje še poglobilo, s čimer obe firmi dopolnjujeta svoje proizvodne programe. Začrtan in dogovorjen je tudi nadaljnji razvoj sodelovanja tja do leta 1986.

Na koncu govora je direktor Jernej Vrtačnik poudaril, da gleda v prihodnost z zaupanjem, še posebno zato, ker ve, kaj vse smo še sposobni narediti.

Delavce tovarne merilnih instrumentov iz Otoč je pozdravil tudi predstavnik radovljiške občine. Pozdravil je predvsem njihova uspešna prizadevanja za povečevanje izvoza in jim čestital k jubileju ter zaželel veliko uspeha pri nadaljnjem delu.

Jubilantom 30, 25, 20 in 10-letnega dela so podelili plakete in značke.

Posebno priznanje so prejeli tudi predstavniki avstrijske firme GOERZ electro za 25-letnico uspešnega sodelovanja z Instrumenti.

Člani moškega pevskega zbora Svoboda iz Podnarta pa so pripravili krajši program. Predstavniki gorenjskih vezistov, ki sodelujejo z Iskro, sta tovarni instrumentov izročila priznanje za uspešno sodelovanje z željo, da bi bili nadaljnji stiki prav tako uspešni.

Slavnostno zasedanje delavskega sveta Instrumentov postaja tradicionalen dogodek, kjer se skušajo na primeren način spomniti jubilantov dela, hkrati tudi obletnice ustanovitve Iskre in tovarne merilnih instrumentov v Otočah. Glede na veselo vzdušje na tovariškem srečanju v Radovljici jim je letos to res uspelo.

Alojz Boc

Skromno priznanje za dolgoletno delo.

DO AVTOELEKTRIKA

Akcijski program za boljše gospodarjenje

Pokazatelji poslovanja novogoriške Iskre — Avtoelektrike iz prvega polletja so bili vzpodbudni. Z manjšim številom zaposlenih smo proizvedli večje količine izdelkov, več smo prodali na domačem in tujem trgu. Obširno o poslovanju smo sicer poročali v predzadnji in zadnji številki našega glasila, da pa nam ne bi gospodarska kriza, ki se v svetu vse bolj poglablja in še ostrejši pogoji gospodarjenja v Jugoslaviji ta vzpodbudni rezultat izničili, je delavski svet DO sprejel na zadnjem zasedanju bogat akcijski program za izboljšanje dela in poslovanja v zaostrenih pogojih gospodarjenja.

Tvorno sodelovanje vseh

Predvsem moramo vsestransko in korenito poseči v vsa področja delovanja v delovni organizaciji in v posameznih TOZD, da bi zagotovili najboljšo možno usklajenost in učinkovitost v organizacijskem pogledu, v pogledu izrabe materiala in delovnih sredstev in v vseh drugih pogledih, ki jih moramo spoštovati pri vestnem gospodarjenju z družbenimi sredstvi.

Te cilje bomo dosegli le z vsestransko overjenim načrtom delovanja in s tvornim sodelovanjem vsakega člana kolektiva. Ne glede, da smo si večji del teh nalog in ciljev postavili v srednjeročnem in v gospodarskem načrtu DO za leto 1982 ter v drugih operativnih delovnih načrtih je nujno, da ponovno zabeležimo, obravnavamo in overimo program prioritetnih akcij, s katerimi bomo zagotovili uspešno delovanje naše DO kot celote, tudi v tem kritičnem prehodnem obdobju.

Nabava — prodaja

Najvažnejša naloga je zagotovitev rednega poteka proizvodnje, zato bomo: — v vsaki TOZD izdelali posebne akcijske programe za dosego proizvodnih načrtov v izjemnih razmerah gospodarjenja; nabavno politiko bomo prilagajali razmeram na trgu, da ne bomo kopičili prekomernih zalog, da kar najsmotrneje izkoristimo skromna finančna sredstva, kljub temu pa omogočimo izvajanje proizvodnih načrtov; do skrajnih možnosti si bomo prizadevali, za zmanjšanje uvoza in za njegovo nadomestilo z domačimi materiali; proizvodne načrte moramo doseči, oz. preseči; strogo bomo nadzorovali nastajanje stroškov in dosledno izvajali navodila, ki jih v DO že imamo; v proizvodnji bomo kot doslej dajali prednost izdelavi izdelkov za izvoz in dohodkovno donosnim izdelkom, vendar bomo pri tem vedno zagotovili sorazmerne možne količine tudi za I. vgradnjo; posebno pozornost bomo namenili proizvodnji novih izdelkov, s katerimi širimo krog kupcev in si zagotavljamo večjo rentabilnost poslovanja ter dolgoročno gospodarsko stabilnost delovne organizacije.

Skoraj v vseh evropskih avtomobilih izdelki Avtoelektrike.

Finančno poslovanje

Že v uvodu omenjeni težki pogoji gospodarjenja nas obvezujejo, da zaostrimo obnašanje tudi na področju finančnega poslovanja. Ukrepi so nujni, in sicer tiste TOZD, ki so presegle dogovorjeni limit za tekoče investicije, bodo lahko nadaljevale izvajanje edino tako, da jim druge TOZD odstopijo ali posodijo svoj neporabljeni delež. Izvajanje nekaterih programskih investicij bo potrebno v skrajnih primerih, ko ne dosežemo planskih ciljev, v pogledu znižanja vezave obratnih sredstev začasno tudi ustaviti.

Prizadevati se bo potrebno, da za programske investicije pridobimo sovlaganje naših dolgoletnih kupcev in z njimi sklenili ustrezne samoupravne sporazume. Zelo nizek odstotek neto deviznega priliva (24, 24%) s katerim razpolagamo je še bolj zaostril devizno problematiko. Najemanje deviznih kreditov in terminski nakupi rešujejo samo začasno del devizne problematike. Le-to pa moramo reševati s povečanim izvozom in z dvostranskimi sporazumi z dobavitelji in kupci v domovini.

Akcijski program, ki ga je v celoti sprejel DS DO na predlog glavnega direktorja Petra Mivška predvideva še poseg na področje razvoja in osvajanje izdelkov ter organiziranost in vodenje delovne organizacije.

O teh dveh področjih pa bomo spregovorili v prihodnji številki »Iskre.«

M.R.

DELAVSKI SVET ŠIROKE POTROŠNJE

Deljena mnenja o uspešnosti poslovanja

Slednjič so tudi delegati na delavskem svetu Široke potrošnje spregovorili o poslovanju v prvem letošnjem polletju. Pred njimi so o poslovnem poročilu razpravljali člani koordinacijskega odbora sindikata delovne organizacije, pretehtali pa so ga tudi na odboru za gospodarjenje. Ta tema je bila seveda osrednja točka dnevnega reda sestanka, na katerem je sicer tekla tudi precej ostra razprava o stališču TOZD Montaža Spodnja Idrija o financiranju predstavniške mreže Iskre Commerce v Jugoslaviji.

Deljena mnenja o doseženih rezultatih gospodarjenja izvirajo predvsem iz različnih zornih kotov, s katerih je moč ocenjevati doseženo. S stališča doseganja planskih postavk je bilo poslovanje v prvem polletju relativno neugodno. Proizvodnja je bila dosežena 90 odstotno, prodaja na domačem trgu (prek TOZD Prodaja) 87%, čisti konvertibilni izvoz samo 67%, akumulacija pa je manjša od načrtovane kar za 31%. Večji od prvotno predvidenega je le dohodek — za 4% — vendar je bilo treba izplačati mnogo več obresti za najete kredite tako, da tudi od tega ni dosti ostalo. Ob teh številkah je še zlasti neugodno tudi gibanje »spremljajočih« postavk, če npr., gibanje števila zaposlenih (97%) v primerjavi s planom, čisti konvertibilni uvoz (92%) in poprečno uporabljena sredstva (106%) lahko tako imenujemo. Vse te številke bi morale biti namreč precej nižje glede na dosežene rezultate.

Drugače pa je moč ocenjevati dosežene rezultate s stališča razmer, v katerih so temeljne organizacije letos poslovale. Izredno velike težave z nabavljanjem potrebnega repromateriala, majhne uvozme možnosti, velika nesorazmerja med cenami končnih izdelkov in repromaterialov pa še bi lahko naštevali. V ilustracijo lahko navedemo podatek, da so TOZD v letošnjih prvih šestih mesecih uvozile kar za 4,166 milijona dolarjev manj kot v enakem obdobju pred letom.

Zgovorni so tudi podatki o cenah. V letošnjem letu so se cene izdelkov Široke potrošnje povečale le malo, 12 do 16% pa še to aprila, maja in celo junija. V primerjavi z draženjem surovin in polizdelkov, kjer cene naraščajo v mnogokratnih, je taka rast seveda skoraj zanemarljiva.

Taka nesorazmerna rast cen pa delno že pojasnjuje tudi problem, ki v Široki potrošnji postaja iz dneva v dan resnejši. Gre za vrednost zalog reprodukcijskega materiala, ki je v vseh TOZD visoka, zaloge pa so povsod tudi nesortirane. Obračanje je v primerjavi z lanskim letom sicer nespremenjeno, vendar pa postajajo visoke zaloge vse večja ovira za uspešno poslovanje. Vežejo namreč veliko sredstev (saj zadoščajo v poprečju kar za 96 dni proizvodnje!), kapital pa zaradi visokih obrestnih mer postaja predrag. Kakor smo že zapisali, saj je dohodek, ki je bil dosežen v polletju, zaradi plačanih obresti manjši kar za petino. Vse pa tako kaže, da bo treba v bodoče plačati še več. Takega trenda dolgo ne bo mogoče več dopuščati, zato bo treba pričeti z akcijo za zmanjševanje obratnih sredstev.

Delegati so na delavskem svetu spregovorili tudi o izplačevanju sredstev za osebne dohodke. Seznanili so se s stališčem sindikata DO o katerem smo poročali in se s takšno opredelitvijo tudi strinjali.

Živahna razprava se je vnela okrog vprašanja ki se mota po zasedanjih delavskega sveta že od letošnjega aprila. Gre za plačevanje prispevka TOZD Montaža Spodnja Idrija v višini 1% skupnega prihodka za financiranje predstavniške mreže Iskre Commerce v Jugoslaviji. Čeprav bi bili prispevki, ki bi jih ta temeljna organizacija tudi v resnici plačevala, manjši od 1% skupnega prihodka, so bili delegati Idrije vseskozi mnenja, da ne morejo plačevati storitev, ki jih ne potrebujejo in od katerih nimajo nikakršnih koristi. TOZD Montaža svojih izdelkov namreč ne prodaja prek te predstavniške mreže, zato ni pripravljena prevzeti niti deleža, zmanjšanega zaradi vrste njihovih izdelkov — dogovor je namreč, da je stopnja prispevka za vgradnjo trikrat manjša od stopenj za ostale izdelke.

Po prepričevanjih delegatov na eni strani in predstavnikov strokovnih služb DO na drugi strani, kateri podatki so pravilnejši — tisti, ki jih navajajo v TOZD Montaža ali tisti, ki jih zagovarjajo strokovni sodelavci DSSS glede poteka sprejemanja plana pa tudi dosedanjega plačevanja tega prispevka — je bil sprejet sklep. Z enim vzdržanim glasom in dvema proti je delavski svet slednjič le sklenil, da je TOZD Montaža na podlagi sprejetih srednjeročnih planov DO in glede na podpisano pogodbo z Iskro Commerce za leto 1982 dolžna poravnati ustrezne deleže za financiranje predstavniške mreže Iskre v Jugoslaviji.

Stane Fleischman

KS ZSMS SOZD ISKRA

Priprave na letni obračun

V petek, 10. septembra, je bil v Iskrini poslovni stolpnici v Ljubljani sestanek KS ZSMS SOZD Iskre. Mladi so obravnavali značilnosti in rezultate polletnega poslovanja Iskre, precej razprave pa so namenili tudi pripravam na sklic letošnje programsko volilne konference Iskrine ZSMS.

Med razpravo o rezultatih poslovanja SOZD Iskra so se člani KS še posebej zadržali pri težavah, ki so skupne večini delovnih organizacij. Tako so obravnavali vprašanja likvidnostnih težav, relativno visokih vrednosti (nesortiranih) zalog repromaterialov; seznanili so se s programskimi težavami nekaterih delovnih organizacij in slednjič pregledali tudi potek izplačevanja sredstev za osebne dohodke. Tu so še posebno pozornost namenili nizkim OD v DO Kondenzatorji Semič, pogovarjali pa so se tudi o prekoračitvah pri izplačilih.

Na sestanku je med drugim tekla beseda tudi o pripravah na kongres ZSMS. Člani KS so bili menili, da se priprave nadaljujejo po objavi dopolnjenega in spremenjenega gradiva.

Letošnja programska konferenca mladine SOZD Iskra bo tudi volilnega značaja, saj bosta kot vse kaže izvoljena novi predsednik in sekretar koordinacijskega sveta. Konferenca bo — če bo obveljal dogovor s petkovega sestanka — v dneh od 10. do 12. decembra v Poreču. Da bi delo na konferenci potekalo kar najbolj uspešno, bo komisija za informiranje pripravila bilten z gradivom. To naj bi obsegalo poročila o delu koordinacijskih svetov posameznih delovnih organizacij, poročilo in delovni program KS ZSMS SOZD Iskra.

Da bi komisija lahko pripravila bilten pravočasno, bodo morali predsedniki koordinacijskih svetov delovnih organizacij svoja poročila izdelati do 15. oktobra.

S. Fleischman

DRUGA FAZA REORGANIZACIJE TELEMATIKA

V Iskri Telematiki že vse leto potekajo priprave na predvideno II. fazo reorganizacije DO. Samoupravne aktivnosti so postale še bolj intenzivne v poletnih mesecih, ko je potekala javna razprava o novi organiziranosti. Delavski svet DO je na svoji 8. seji, dne 3.9.1982 sprejel sklep o sklicu zborov delavcev v času od 23. do 28.9.1982 in razpisal referendum o sprejemu sklepov o organiziranju novih temeljnih organizacij. Referendum bo 30.9.1982. Vzroki za začetek reorganiziranja

Vzroki za začetek reorganiziranja

Proces nove samoupravne organiziranosti smo začeli, da bi odpravili pojave, vzroke in posledice, ki so zaviralno vplivale na razvoj v stari delovni organizaciji Iskri. Ugotavljali smo, da ne moremo uspešno obvladovati kompleksnega poslovnega sistema.

Z vidika naših telekomunikacijskih TOZD je oblikovanje nove organiziranosti na področju proizvodnje telekomunikacijskih naprav, oz. konstituiranja nove DO Telematika, narekovala predvsem specifičnost naše proizvodnje. Skoraj vsak telekomunikacijski objekt namreč zahteva svoj pristop, vse od projekta prek razvoja, proizvodnje in montaže do prodaje sistema uporabniku.

Proizvodnja telekomunikacij torej ni več velikoserijska proizvodnja, ki bi jo organizirali in bi potem tekla v okviru določenega organizacijskega modela daljše obdobje, pač pa zahteva veliko specifičnega dela na področju usklajevanja in dogovarjanja ter odpravljanja nepredvidenih motenj.

Tovrstna proizvodnja zahteva novo miselnost, zahtevnejše organizacijske pristope in veliko fleksibilnost, saj je neprestano treba slediti spreminjanju zunanjih in notranjih gibanj, ki jih narekujejo spremembe kupcev in njihove specifične zahteve, tehnološke spremembe, spremembe nabavnih pogojev in podobno.

Ob stalnih organizacijskih oblikah se zato v Telematiki vse bolj uveljavljajo vse bolj projektni in matrično projektni pristopi k organizaciji dela.

Vse to pomeni, da moramo organiziranost prilagoditi proizvodnji telekomunikacijskih sistemov, vzporedno pa ustvariti trdne temelje za ustreznejšo delitev dela med vsemi subjekti v delovni organizaciji in urediti medsebojne ekonomske odnose. S I. fazo reorganizacije so bili ustvarjeni šele osnovni pogoji za nadaljnje reorganiziranje in s tem uresničitev zastavljenih ciljev.

V procesu nove samoupravne organiziranosti bivše Iskre Elektromehanike Kranj se je proizvodnja telekomunikacijskih naprav in računalništva s 1. januarjem 1982 oblikovala v novo delovno organizacijo Iskra Telematika, ki obsega štiri proizvodne temeljne organizacije in tri delovne skupnosti in sicer:

TOZD Tovarna telefonskih elementov in aparatov (TEA),
TOZD Tovarna avtomatskih telefonskih central (ATC),
TOZD Tovarna telefonskih enot (TEL),
TOZD Montažno servisna organizacija (MSO),
Delovna skupnost skupnih služb (DSSS),
Delovna skupnost Komerciala
Delovna skupnost Informatika.

V Iskro Telematiko je bila na začetku združena tudi TOZD Računalniki, ki pa se je s 1.4.1982 izločila iz DO in se združila v DO Iskra Delta.

Kakšno DO Telematiko hočemo?

Z novo organiziranostjo v DO Telematika želimo notranjo organizacijo dela in poslovanja prilagoditi svoji specifiki programa tehnologije, proizvodnje, trženja, financiranja, raziskovanja, razvijanja itd. Zgraditi želimo poslovni sistem, ki ga bo laže obvladati, ki bo medsebojno trdno povezan in bolj učinkovit, skratka — sistem, ki bo omogočil kar najbolj kvalitetno uresničevanje naših zastavljenih ciljev. Te cilje si na kratko oglejmo:

Naš cilj je organizirati proizvodnjo telekomunikacijskih naprav kot dolgoročen program. S tem programom nameravamo pokrivati sedanji obseg jugoslovanskega trga, hkrati pa si prizadevati za povečevanje proizvodnje za izvoz, da si bomo zlasti z izvozom na konvertibilno področje zagotovili uvoz repromateriala in opreme s tega področja.

Zaradi predvidenega doseganja optimalnih rezultatov moramo zagotoviti sodobnost proizvodnega programa in zato doseči velik delež razvojne dejavnosti. Obdržati in gojiti nameravamo proizvodnjo (dejavnost), ki zahteva velik delež umskega dela, oz. avtomatizacijo procesov (kapitalno in umsko intenzivne dejavnosti) ter prodajo sistemov.

Zaradi hitrega razvoja tehnologije na tem področju je treba predvideti elastično in prilagodljivo organizacijo in glede na sodoben program uvajati v tehnologijo in organizacijo sodobne metode, opremo in miselnost.

Obdržati želimo dinamični razvoj z letno rastjo proizvodnje in dohodka nad povprečjem domačega gospodarstva. Zaradi velike medsebojne povezave, oz. delitve dela, bo potrebno razviti ustreznejše dohodkovne odnose.

Vse našteto nam bo v kar največji meri omogočilo tehnološko neodvisnost od tujih partnerjev, hkrati pa našim delavcem zagotovilo dolgoročno socialno varnost in ustrezen dohodek.

Priprave na novo organiziranost so temeljite

Že iz doslej zapisanega je razvidno, da je II. faza reorganizacije Iskre Telematike logično nadaljevanje I. faze. S sprejetjem in izvedbo I. faze smo se v bistvu opredelili tudi za izvedbo II. faze, oz. njene temeljne smernice.

Na teh, že sprejetih smernicah, smo pripravili predlog nove organiziranosti. Za temeljito, celovito in podrobno poznavanje tega predloga je treba poznati pet gradiv, ki jih člani kolektiva lahko dobijo pri svojih sindikalnih poverjenikih, sekretarjih TOZD ali pri direktorjih TOZD in vodjih delovnih skupnosti.

Ta gradiva so:

1. Gradivi za I. fazo reorganizacije:
A) »Analiza družbenoekonomskih in organizacijskih pogojev za nadaljnji razvoj samoupravne organiziranosti Elektromehanike«
B) »Odgovori in nekatere organizacijske rešitve na predloge in vprašanja I. faze javne razprave;«
2. Gradiva za II. fazo reorganizacije:
A) »Predlog organiziranosti proizvodnih TOZD Telematike«
B) »Teze za razpravo o dohodkovnih odnosih v DO Telematika«
C) »Predlog organiziranosti programsko—razvojne—raziskovalne dejavnosti v DO Telematika, II. dopolnjeni osnutek, maj 1982.«

Dodatno gradivo v zvezi z reorganizacijo predstavljajo predlogi, vprašanja in odgovori ter nekatere organizacijske rešitve iz in na podlagi pravkar končane javne razprave z naslovom »Odgovori in nekatere organizacijske rešitve na predloge in vprašanja II. faze javne razprave.«

To gradivo je v bistvu prispevek vseh naših delavcev, ki so s svojimi pobudami in predlogi sooblikovali končni predlog II. faze reorganizacije Iskre Telematike.

Nekatere bistvene povzetke tega predloga objavljamo v nadaljevanju.

Predlog druge faze reorganizacije (grobi povzetek)

Iz TOZD ATC naj se organizirajo naslednje TOZD:

TOZD Javni telekomunikacijski sistemi (JTS) je organizirana in opremljena za proizvodnjo javnih telekomunikacijskih sistemov za potrebe domačega in tujega trga, na področju javnih avtomatskih telefonskih central in integriranih sistemov za potrebe PTT.

TOZD Zasebni telekomunikacijski sistemi (ZTS) je organizirana in opremljena za proizvodnjo zasebnih telekomunikacijskih sistemov za domači in tuji trg, na področju hišnih avtomatskih central, zasebnih in drugih specialnih omrežij ter integriranih sistemov.

TOZD Tiskano vezje (TIV) je organizirana in opremljena za proizvodnjo enostranskega, dvostranskega in večslojnega tiskanega vezja za potrebe DO Telematika, Iskre, domačega in tujega trga.

Iz TOZD TEA se organizirajo naslednje TOZD:

TOZD Periferne naprave in telekomunikacijski terminali (TKT) je organizirana in opremljena za proizvodnjo perifernih naprav in telekomunikacijskih terminalov za potrebe domačega in tujega trga, bodisi v okviru potreb telematskih sistemov, t.j. računalniških in telekomunikacijskih sistemov, ali samostojnih izdelkov.

TOZD Telekomunikacijski elementi (TEE) je v prvi vrsti opremljena in organizirana za proizvodnjo elementov za telematske sisteme in tudi za proizvodnjo elementov za potrebe drugih DO.

TOZD Mehanske konstrukcije in deli (MKD) je organizirana in opremljena za proizvodnjo kovinskih sestavnih delov za potrebe finalistov in proizvajalce podsestavov in elementov v okviru proizvodnega sistemna Telematike.

Iz TOZD TEL na Blejski Dobravi se organizira:

TOZD Posebne telekomunikacijske naprave (PTN), ki je organizirana in opremljena za proizvodnjo crossbar central in napajalnikov. Dopolnjuje jo program različnih posebnih izvedb telekomunikacijskih naprav. Zaradi upadanja proizvodnje crossbar, bo program v prihodnjem obdobju treba dopolniti.

TOZD Raziskave in razvoj (RR) se organizira kot TOZD posebnega pomena za celotno DO. V to TOZD bomo združili razvojne potenciale iz celotne DO. TOZD bo organizirana in opremljena za izvajanje razvoja novih izdelkov in bazičnih raziskav.

TOZD Montaža in servis sistemov (MSO) je organizirana in opremljena za montažo, preizkušanje in servisiranje javnih in zasebnih telekomunikacijskih sistemov in napajalnih naprav. Zaradi svoje specifične dejavnosti je operativno organizirana po teritorialnem načelu, s koordinacijskimi centri po republikah.

Poslovne funkcije za celotno DO združujemo v delovnih skupnostih.

V javni razpravi je bilo ugotovljeno, da zaenkrat še niso izpolnjeni vsi pogoji za formiranje **TOZD Spremljajoče dejavnosti (SD),** zato bodo spremljajoče dejavnosti začasno organizirane v Delovni skupnosti skupnih služb.

Komisija za organizacijo, informatiko in razvoj samoupravljanja je na osnovi predhodne javne razprave o II. fazi reorganizacije, ki je bila zelo angažirana v temeljnih organizacijah ATC in TEA in odgovorov na vprašanja, ki so se oblikovala v predhodni javni razpravi, predlagala delavskemu svetu delovne organizacije, da se postopek reorganizacije nadaljuje.

Delavski svet je na svoji 8. seji dne 3.9.1982 sprejel pozitivno mnenje o tem, da so v predvidenih delih, ki naj se organizirajo, kot nove temeljne organizacije (Raziskave in razvoj, Javni telekomunikacijski sistemi, Zasebni telekomunikacijski sistemi, Periferne naprave in telekomunikacijski terminali, Telekomunikacijski elementi, Tiskana vezja in Mehanska konstrukcija in deli) izpolnjeni vsi trije pogoji, katere za organiziranje novih temeljnih organizacij določa Zakon o združenem delu (predvideni deli so delovne celote, rezultat skupnega dela delavcev v teh delih se lahko samostojno izrazi kot vrednost in delavci v teh delih bodo lahko uresničevali svoje družbenoekonomske in druge samoupravne pravice).

Kazimir Mohar

V IMRT na Savski cesti 2 v Kranju, ki pripada delovni skupnosti Komerciala v Iskri Kibernetiki, so se sodelavci poslovili od Justine Voršič. Devet let je bila v tem kolektivu zaposlena kot čistilka, po 30 letih delovne dobe pa je bila invalidsko upokojena. Justina je bila rojena na Podbočju na Krškem polju, že od leta 1950 pa se šteje za Kranjčanko. Ob odhodu v pokoj ji sodelavci želijo še veliko let, ki jih bo preživela ob moču in treh sinovih.

ZAHVALI

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem in sodelavkam kontrole Galvanike in vsem ostalim za lepo darilo, ki mi bo vedno v spomin. Pri nadaljnjem delu želim vsem sodelavcem in sodelavkam še veliko delovnih uspehov.

Jožica Flander

Minila so leta našega skupnega ustvarjanja Iskre. Prišel je dan, dan slovesa, dan mojega, zaradi bolezni predčasnega odhoda iz DO Kibernetika, TOZD Orodjarna. Ko sem odhajal, ste mi izkazali vso pozornost, mi poklonili prekrasna darila ter mi zaželeli vse dobro v mojem prezgodnjem pokoju. Za vse sem vam iz srca hvaležen in upam, da bo naše minulo skupno ustvarjanje obrodilo tisočero sadov v razvoju Orodjarne v njeni bodočnosti

Stane Šinkovec.

Inovator Anton Martinjak.

Anton Martinjak — inovator leta kranjske občine

V času, ko se naša prizadevanja usmerjajo v povečanje izvoza in uresničevanja lastne gospodarske samostojnosti, dobiva inovacijska dejavnost vse večji pomen. Počasi se spreminja tudi naša, pogosto zastarela in z zavistjo obarvana miselnost. Vendar inovatorji s trpkim glasom večkrat opozarjajo, da povsod še ni tako. Inovatorjem smo v naši družbi že dali ustrezno mesto, problemi pa so s posamezniki, ki pogosto ne morejo, ali nočejo razumeti, kako zelo pomembna je ustvarjalna dejavnost za naš nadaljnji družbenoekonomski razvoj. Zato uspehe in nagrade inovatorjem pogosto opazujejo dokaj ozko in sebično, oz. z zavistjo.

Podobno stanje je tudi v kranjski Iskri, toda inventivna dejavnost se kljub problemom vztrajno krepi. Predlogi za različne izboljšave v tehnologiji in proizvodnji so vse bolj pogosti, vse več je tudi pravih inovacij.

Svoje dokazujejo tudi vsakoletna priznanja »Inovator leta« občine Kranj, saj je med dobitniki le-teh vedno največ Iskrašev. Že lani smo imeli »Inovatorja leta I. stopnje«, imamo pa ga tudi letos. To visoko priznanje je dobil šestindvajsetletni Anton Martinjak iz TOZD Telefonski elementi in aparati. Zastavili smo mu nekaj vprašanj in ga predstavljamo. Inovatorjev III. stopnje imamo letos v Telematiki kar osem!

Anton Martinjak bo prejel priznanje »Inovator leta« občine Kranj za konstrukcijo nadzorne naprave za kontrolo telefonskih vložkov. Zaposlen je kot samostojni merilec v oddelku za spremljanje kakovosti TOZD TEA.

Pri svojem delu je ugotovil, da je s povečanjem proizvodnje telefonskih vložkov čedalje več težav zaradi pomanjkanja kontrolnih naprav. Na voljo je bil le en tuj merilni komplet. Da bi povečali zmogljivosti kontrole, se je odločil za konstrukcijo lastne naprave.

S postopnim dograjevanjem in izpopolnjevanjem je izdelal napravo, ki omogoča enako kvalitetno kontrolo vložkov, kot jo dosežemo s tujo napravo. Nova naprava pomeni pomembno pridobitev. Z majhnimi stroški je dosežena uspešna novost, ki prinaša veliko prihranka.

Vrednost vložene prijave je 1.300.000 din. Na tej osnovi je bila določena nagrada v višini 50.000 din.

Na pobudo Antona Martinjaka so bile izvedene tudi tehnične izboljšave na nekaterih telefonskih aparatih.

Antona Martinjaka smo obiskali na delovnem mestu in ga poprosili za nekaj misli o položaju mladega inovatorja v Telematiki. Povedal je naslednje:

»Če imaš »žilico« za inventivno dejavnost, potem pravzaprav ni problema: lahko začneš ustvarjati. Problem se začne šele, ko kaj ustvariš... Mislim, da je sistem nagrajevanja v Telematiki neustrezen. Preveč se gleda na to, koliko ima tovarna od inovacije dobička, premalo pa na to, koliko je v taki inovaciji vloženega inovatorjevega dela. Slednje bi morali v pravilniku o nagrajevanju inovativne dejavnosti ustrezno uskladiti. Očitno imajo druge delovne organizacije v Kranju to področje bolje rešeno. To sem ugotovil, ko sem so razmerno nizko nagrajeno inovacijo (v primerjavi z drugimi kandidati za priznanje) prejel visoko družbeno priznanje.«

Poleg nagrajene inovacije je Anton uresničil veliko sprememb in izboljšav na novčičnem telefonskem aparatu in telefonskem aparatu EODI 04. Vseh še niti prijavil ni. Zanimalo nas je, kako njegova okolica gleda na njegovo prizadevnost.

»Pravzaprav je znano, da imajo v našem združenem delu tisti, ki so prizadevnejši pri delu, pogosto tudi probleme z okolico. »Dol se vsedi...«, ti kdo reče in ti povzroči malodušje. Moram reči, da je prav iz takih razlogov moje prvotno navdušenje do ustvarjalnega dela precej upadlo. Sam imam odprt odnos do nadrejenih, nekateri sodelavci pa se pred njimi skrivajo. Jasno, da je iz takega izhodišča težko vzdrževati dobre delovne odnose in to me včasih boli.

Opažam, da so mnogi mladi, ki prihajajo v DO, apatični do dela in neustvarjalni. Morda je temu kriva neustrezna šolska vzgoja, še bolj pa neurejena stimulacija do dela, stimulacija v širšem smislu besede. Sam menim, da je največja stimulacija za mladega delavca in inovatorja priznanje sodelavcev, občutek, da te je kolektiv, v katerem delaš, sprejel za svojega, te priznal.

Tovrstno stimulacijo pogrešam. Moram pa povedati, da sem opisano stimulacijo že večkrat doživel prav od delavcev v neposredni proizvodnji in to me spodbuja k nadaljnjemu ustvarjanju.«

Tako torej pripoveduje Anton Martinjak. Upajmo z njim, da se bodo njegovi problemi ob sodelovanju okolice ustrezno uredili.

Oglejmo si še, kdo so naši inovatorji III. stopnje!

Andrej Smolnikar in Alojz Tomše bosta priznanje »Inovator leta« III. stopnje« prejela za razširitev telefonske centrale EPABX 300.

Andrej Ambrožič, Vojko Kozjak in Brane Potočnik bodo prejeli priznanje III. stopnje za kontrolnik vtičnih enot z digitalnimi vezji DITE 128.

Shrestha Bijay, Ashamalla Ramses in Pervez Mazhar bodo dobili priznanje III. stopnje za kontrolnik ožičenja ENPO in še dve manjši izboljšavi.

Kazimir Mohar

Pred pomembno investicijo v DO Elektrozveze

V DO Elektrozveze so pridobili investicijski kredit iz sredstev zveznega proračuna za modernizacijo proizvodnih prostorov in izdelavne opreme. Večji del kredita je odobren za nabavo uvozne opreme ob 100% zagotovitvi deviznih sredstev dajalca kredita in oprostitvi carinskih dajatev, kar pomembno dviga njegovo realno vrednost. Vendar pa ima DO Elektrozveze veliko preglavic pred začetkom izvajanja investicijskega programa. O tej problematiki smo se pogovorili z Maksom Simončičem, vodjo investicijske službe v DO Elektrozveze, ki nam jo je ob tej priložnosti tudi nekoliko podrobneje razčlenil. Povedal je naslednje:

»Predstave o razvoju DO Elektrozveze, s katerimi smo vstopili v začetno obdobje delovanja po ustanovitvi DO, so oblikovale takratni okvir želja in potreb o investicijskih vlaganjih. Med potrebe je zlasti šteti nadaljevanje in zaključek investicijskega programa za pričetek namenske proizvodnje, katerega je DO prevzela od bivše temeljne organizacije TEN.

Iz struktur drugih, bivših TOZD (IPT in TEI), so bile povzete tudi zamisli o gradnji proizvodnih in razvojnih objektov na lokacijah Stegne, Horjul in Cajnarje. Te zamisli so vsebovale precej obsežne gradnje, zlasti v Stegnah in Horjulu ter so takrat tvorile izhodišča za vrednotenje srednjeročnega programa vlaganj v osnovna sredstva naše DO.

Znane okoliščine v gospodarskih gibanjih nasploh pa so precej spremenile možnosti nadaljnih vlaganj. Upoštevajoč realnost teh sprememb, smo morali tudi v naši DO odstopiti od načrtovanih investicij tako, da smo proti koncu leta 1981 pripravili nov investicijski program, ki vsebuje vlaganja v opremo in gradbene objekte. Vlaganja v slednje smo morali bistveno zmanjšati, kar pomeni, da smo odstopili od nameravanih novogradenj v Stegnah in Horjulu. Delno nadomestitev teh potreb bomo dosegli s predvidenimi rekonstrukcijami in adaptacijami obstoječih gradbenih objektov v Stegnah, manjšo novogradnjo v Horjulu in predvideno novogradnjo v Cajnarjih.

V sedanji fazi smo pridobili od Zveznega sekretariata za ljudsko obrambo odlok o odobritvi investicijskega programa v vrednosti cca. 300 milijonov din, ki vsebuje odobritev nabave domače in uvožene opreme za modernizacijo pogojev dela ter za rekonstrukcijo in adaptacijo proizvodnih objektov v Stegnah. Postopek za pridobitev s strani ZSLO odobrenega investicijskega programa, je stekel sorazmerno hitro, saj smo imeli ustrezno soglasje zagotovljeno že v februarju tega leta.

V istem časovnem razdobju je SRS začela uveljavljati vrsto sprememb na področju investicijske politike, zaradi česar smo morali skladno z novimi predpisi ponoviti pripravo investicijsko tehnične dokumentacije in se podrediti predpisanim postopkom za oddobritev nameravanih vlaganj. Nedorečenost

Maks Simončič.

naših republiških predpisov je privedla do okoliščine, da v trenutku, ko smo sprejeli pismeni odlok o oddobritvi investicijskega programa s strani ZSLO, nismo mogli pričeti z njegovim izvajanjem.

Letos julija nas je zaradi tega prizadela še ukinitev izdajanja bančnih jamstev na bodoči priliv, s čimer se je spremenila prvotna finančna konstrukcija, ki jo dopolnjujemo, da bi lahko zadovoljili veljavne republiške predpise in pridobili nujna soglasja republiških organov.

Vzporedno z aktivnostmi na omenjem investicijskem programu pripravljamo tudi dodatna vlaganja v opremo iz sredstev namenske amortizacije ter priprave novogradnje v Cajnarjih iz drugih finančnih virov.

Opisani pregled dogajanja seveda ne prikazuje dejanske zaostrenosti prisotne problematike. L-ta je izrečena v naslednjih dejstvih:

— da spričo vsebinske in časovne neusklajenosti predpisov na zvezni in republiški ravni ne moremo začeti z izvajanjem investicijskega programa po prvotnem terminskem planu,

— da zaradi tega zamujamo gradbeno sezono,

— da ne moremo dobaviti nujno potrebne uvozne opreme, za katero imamo od ZSLO zagotovljena devizna sredstva in oprostitev carinskih dajatev,

— da se vzporedno z navedenim, odmika možnost začetka namenske proizvodnje in realnost donosnosti načrtovanih vlaganj.

Seveda je tudi res, da vse težave ne izvirajo samo od drugod. Naša glavna težava je v poslovni šibkosti naše DO, ki se na področju investicij izraža v pomanjkanju sredstev za investicijska vlaganja. Prav to pa v zvezi z navedenimi predpisi že otežuje pravočasen začetek izvajanja programa.

Pričakujem, da bomo v zadnjem četrtletju tega leta vendarle prebrodili opisane stiske in začeli z gradbenimi deli v TOZD PMD ter nabavo najnujnejše opreme za proizvodnjo in razvoj.

Ob drugi priložnosti bomo o poteku del podrobneje poročali.

B.Č.

OBISK

Predstavniki norveških elektrodistributerskih podjetij v Števcih

Štirinajstčlanska delegacija, v kateri so bili predstavniki elektrodistribucije iz Norveške, je bila v četrtek, 9. septembra 1982 v DO Iskra Kibernetika v Kranju. S predstavniki Iskre Commerce, Tovarne števcev in DO Kibernetika so se gostje pogovarjali o možnostih za nadaljnje sodelovanje. Pogovor je tekel predvsem o razvojnih poteh elektronskega števca, ki postaja vse bolj zanimiv tudi za norveško tržišče.

Obravnavali so tudi nekatera tehnična vprašanja v zvezi z vremenskimi razmerami, ki vplivajo na izvedbo Iskrinih števcev, ki jih izvažamo na Norveško. V zadnjih dveh letih se izvoz števcev na Norveško naglo povečuje, letos smo jih izvozili okrog 8.000, za leto 1983 imamo že naročila za novih 8.000 kosov tako, da pričakovani izvoz za prihodnje leto znaša okrog 12.000 števcev.

Norveška delegacija se je v Kranju seznanila tudi z organiziranostjo in proizvodnim programom Kibernetike, predvsem Tovarne števcev. Gostom so predvajali film o Iskri in jim razkazali proizvodnjo v Savski loki in na Laborah.

A. Boc

Norveška delegacija v Iskri.

Poslovanje TOZD TEL na Blejski Dobravi

V Iskri na Blejski Dobravi so v I. polletju plan proizvodnje dosegli 106% in če ta podatek primerjamo z istim obdobjem lanskega leta, potem ugotovimo, da je bil plan proizvodnje dosežen s 137%.

Eksterno proizvodnjo — proizvodnja za prodajo — so dosegli 125%. V primerjavi z istim obdobjem lanskega leta pa vidimo, da so jo dosegli za 38%. Kljub tako dobri realizaciji plana ne morejo biti zadovoljni z oskrbo, saj so v tem obdobju imeli kar 56—krat motnje v dobavi koordinatnega stikalnika, 19—krat motnje pri dobavi delov za ploščati rele; vsega skupaj 80-krat manjše motnje proizvodnega ciklusa. Posledice motenj se odražajo pri padcu produktivnosti kvalitete izdelkov. Motnje so bile vzrok, da so premeščali delavce na druga dela. Vzrok za motnje so bile težave pri pridobivanju uvoznih materialov.

Interna proizvodnja — proizvodnja za prodajo med TOZD v okviru DO — je bila dosežena samo s 40%, skratka, zastajala je za planom za 60%, v primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta pa je bila večja za 11%. Glavni vzrok za tako nizko doseganje je vsekakor v premajhnih naročilih, kasnitvi programa Iskra 2000, nekaj pa je k temu pripomogla tudi materialna problematika.

V Iskri na Blejski Dobravi so dosegli 104.236 dolarjev izvoza, kar pomeni, da je bil dosežen s 45%. Prizadevajo si, da bi izvoz izdelkov povečali, in so v ta namen vložili veliko naporov, predvsem pa sredstev za izvoz napajalnikov na konvertibilno področje. Čeprav TOZD v okviru delovne organizacije ni izvozno orientirana, in glede na specifičnost proizvodnje ne morejo pričakovati hitrega izboljšanja, je vseeno lahko zaskrbljujoč podatek, da uvoz pokrivajo z izvozom samo 31%-no.

Prav uvoz repromateriala, ki je bil v prvih šestih mesecih realiziran v višini 334.000 dolarjev, oz. samo 38%-no na plan, pa kaže na to, da so uvozili 3—krat več kot izvozili, ter da dogovori na ravni DO o pokrivanju uvoza tečejo tako, kot so načrtovali. Vendar, do kdaj? Namreč, zaradi vse ostrejših pogojev gospodarjenja so v DO napravili analizo izdelkov, ki so vezani na uvoz materialov. Izdelke bodo razvrstili po pomembnosti — čim manj uvoznih materialov in čim večji izvoz pri posameznem izdelku. Na tej osnovi bodo TOZD dobivale potrebne devize.

V prvem polletju so imeli v Iskri na Blejski Dobravi povprečno 460 zaposlenih, stanje ob koncu junija pa kaže na to, da so imeli 461 zaposlenih. To pomeni 1,5%-no povečanje v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta. TOZD je zapustilo 5 delavcev, tako da fluktuacija znaša 1,3%. Kadrovska politika v letošnjem letu temelji le na nadomeščanju odhajajočih delavcev, tako da bodo do konca leta zaposlili predvidoma dva sodelavca za opravljanje del in nalog vratar — čuvaj in 6 štipendistov, ki so končali šolanje, katere morajo zaposliti glede na sklenjene pogodbe, ali pa se odreči stroškom šolanja. Slednje bi pomenilo, da s kadrovsko politiko nekaj ni v redu (sd tem bi šolali kadre za druge TOZD).

Stanje zalog je bilo pod normativom, ki so ga planirali, ali pa so v upadanju, vendar kljub temu s takšnim stanjem niso zadovoljni, saj zaloge vežejo prevelika obratna sredstva. Težka likvidnostna situacija ne dopušča takšnega stanja.

Ob polletju so izplačali 32.534.876 din netto OD, kar znese 11.788 din povprečnega netto OD na zaposlenega. Zaradi vzdrževanja, zamud avtobusov, sestankov, proslav in podobnega, so izgubili 4737 ur, zaradi pomanjkanja materiala pa 12158 ur. Seveda so te številke ogromne, dejstvo pa je, da je število izgubljenih ur manjše, saj so delavci opravljali druga dela.

Nadur so porabili samo 20% glede na plan ali 3.080 ur. Bolniška odsotnost se je povečala za 3%, medtem ko se je porodniška odsotnost občutno zmanjšala, tako da je skupna odstotnost manjša za 10%, kot v istem obdobju lanskega leta.

Finančni rezultat in rast dohodka sta zadovoljiva. Vendar je potrebno omeniti, da obveznosti iz dohodka zmanjšujejo čisti dohodek, s tem pa tudi možnost za večjo akumulacijo, oz. za razdelitev na sklade. Tako so ustvarili 320.351.191 din celotnega prihodka, kar predstavlja 3% več kot so planirali oz. 57% več kot v enakem obdobju lani. Dohodek so ustvarili v višini 92.221.266 din, kar je za 52% več kot lani, vendar pa samo 82% letošnjega polletnega plana. To je bila posledica povečanja obveznosti iz dohodka, saj so se le-te povečale za 93%. Čistega dohodka so ustvarili za 52.352.775 din ali 30% več kot lansko leto. Glede na letošnji plan pa zaradi premalo planiranih obveznosti iz dohodka samo 61%. Osebnih dohodkov so izplačali 100% glede na planirano vrednost, ali 53% več kot lansko leto, za to pa so porabili 43.925.022 dinarjev. Tako so za sklade namenili 8.427.753 din, ali 74% glede na isto obdobje lanskega leta.

Kazalci uspešnosti kažejo, da je akumulacija zaradi velikih obveznosti iz dohodka pod pričakovanji. Za odpravo takšnega stanja bodo morali vložiti maksimalne napore za dosego realnejših prispevnih stopenj za skupno in splošno porabo. Porabljena sredstva so večen problem zaradi dvigovanja cen dobaviteljev materiala, surovin in energije. Poseben problem predstavljajo tudi negativne tečajne razlike in nenazadnje tudi nova stopnja amortizacije.

Alojz Jug

TOZD MONTAŽA SPODNJA IDRIJA

Moj poklic: orodjarka

Med poklice, ki si jih predstavljamo kot »moške«, sodi tudi orodjarski. Tako si vsaj misli (verjetno) večina izmed nas. Vemo pa tudi, da ni pravila brez izjeme. Tudi med orodjarji smo jo našli. V TOZD Montaža v Spodnji Idriji je namreč zaposlena DANICA FILIPIČ, ki z orodjarsko kvalifikacijo v žepu prav gotovo ne sodi med pogostejše »vzorce« poklicev v Iskri. Kako se je znašla v tem poklicu, ji ugaja?

Danica Filipič – orodjarka iz Idrije.

Danica Filipič: »Po končani osemletki sem se zaposlila v Iskri, vendar nisem hotela ostati delavka na traku. Sprva sem mislila, da bi se vpisala na administrativno šolo, vendar sem dobila štipendijo in končala poklicno šolo za orodjarje. To mi je najbolj ustrezalo, saj je šola v Idriji. V Iskri so mi omogočili samo popoldansko delo, tako da sem lahko opravila oboje hkrati. Šolo sem končala v dveh letih in pričela delati tu, v Iskri kot orodjarka.«

Si bila edino dekle, ki se je odločilo za ta poklic?

Danica: »Ne, v začetku smo bile tri, vendar sem do konca šolanja ostala sama. Vendar pa nisem edina orodjarka, v cerkniški Eti sem tudi videla eno pa najbrž je še kakšna.«

Pri dvajsetih letih starosti se dekleta rade polepšajo, si lakirajo nohte. Ti si jih ne moreš?

Danica: »Ne, tega si pa res ne morem privoščiti, saj bi v osmih urah od laka nič ne ostalo. Vendar me to čisto nič ne moti, saj je tudi drugačne zabave dovolj!«

Kako pa pri delu? Ti izbirajo lažja dela kot moškim sodelavcem ali moraš delati kar vse po vrsti? Kako se počutiš med sodelavci?

(Nadaljevanje na 6. strani)

TOZD RZ:

UKM-8 na hrvaških cestah

Predstavnika delovne organizacije Avtoput Zagreb, Miroslava Mikolavčića, vodjo mehanizacije in transporta ter Tomislava Paića, samostojnega komercialnega referenta, smo našli na delovnem obisku v servisnem oddelku TOZD RZ s katerim so njihove službe v stalni povezavi. Ob tej priložnosti smo se z njima pogovorili in se pozanimali, kako so zadovoljni z našimi postajami UKM-8 in Iskrinim servisnim oddelkom za te postaje. Odgovorili so nam, da z Iskro sodelujejo že polnih 7 let, t.j. od puščanja avtoceste Zagreb—Karlovac v promet, kjer so startali z 10 postajami, nadaljnih 30 pa še na avtocesti Zagreb—Beograd tako, da jih imajo skupno 40. Te so v uporabi 24 ur dnevno, v ta sistem zvez pa so vključena še AMZ in RSUP— za regulacijo cest — vse v smislu prometne varnosti, nudenja pomoči voznikom in odklanjanja zastojev na cesti.

Naše postaje UKM-8 imajo vgrajene v avtomobilih ter na objektih tako, da imajo stalen pregled nad dogajanji na avtocesti. Center njihovih služb je v Hrvatskom Leskovcu, v predmestju Zagreba, repetitor pa na stolpu RTZ na Sljemenu. Tam imajo pravzaprav 2 repetitorja tako, da v primeru okvare na enem, preidejo na delovanje prek drugega.

Glede sodelovanja z Iskro so dejali, da je dobro, predvsem še s servisnim oddelkom v TOZD RZ, saj so z njim v stalni povezavi. Servisni oddelek namreč vzdržuje njihove postaje in po izjavah naših sogovornikov sodeč, so z njegovim delom zadovoljni.

Od leve na desno: ob serviserju Mihajlu Saviću stoje: Miroslav Mikolavčić, France Hace in Tomislav Paić.

V teku so še pogovori o nabavi Iskrinih ročnih, prenosnih postaj, s puščanjem v promet avtoceste — proti Beogradu in Rijeki iz Zagreba pa se bo sodelovanje njihovih služb z Iskro še razširilo. Na koncu sta naša sogovornika izrazila željo, da bi bilo tudi v bodoče to koristno sodelovanje prav tako dobro, kot je bilo doslej. To je tudi naša želja.!

B.Č.

TOZD TGA, RATEČE

V IZDELKE VEČ ZNANJA, DOMAČIH SESTAVNIH DELOV IN MANJ MATERIALA

»V naših izdelkih predstavlja vrednost materiala kar 80% cene, zato je rezerv, ki naj bi jih izkoristili z boljšo produktivnostjo, uspešnejšim delom in racionalizacijami nasploh, premalo,« nam je v razgovoru še posebej poudaril novi direktor TOZD Tovarna gospodinjskih aparatov iz Reteč FRANC TRTNIK.

»Uspešno gospodariti ob tako skromnih možnostih za vplivanje na boljše rezultate pa je seveda težko, če ne celo nemogoče. Vse preveč smo odvisni od cen repromaterialov, ki naraščajo skokovito, medtem ko so cene naših izdelkov pod zveznim nadzorom.«

Že iz tega spoznanja se ponuja utemeljitev za eno od obeh, ki jih bo novi direktor TOZD zagovarjal pri nadaljnem razvoju.

Previsok delež vrednosti reprodukcijskih materialov v končni ceni izdelkov iz Reteč je narekoval spoznanje, da ga je treba zmanjšati. To bodo poskušali doseči z večjo proizvodnjo sestavnih delov doma, v svoji tovarni. To seveda ne bo izvedljivo brez novih naložb, brez katerih pa tudi sprememba stanja ne bo možna.

Hkrati z načrti za doseganje večje globine proizvodnje pa se bodo v Retečah preusmerjali v drugačen proizvodni program.

Predvidevajo, da bodo vse večji delež pričeli zavzemati izdelki, kjer bo znanja in dela več kot so ga vgrajevali doslej.

Pred korenitimi spremembami pa je seveda treba rešiti nekaj vprašanj iz sedanjosti. Rezultati poslovanja v prvih šestih mesecih so npr., zgovorna ilustracija tistega, kar se dogaja v Retečah (in ne samo tam, saj je podobno tudi drugod!). Za 8 % večji obseg proizvodnje, ki so jo dosegli tudi zaradi 3 % večje produktivnosti kot v enakem obdobju pred letom dni, gre zapisati, da je bil dosežen v izjemno težkih okoliščinah. Motenj v proizvodnji je bilo kar za 30 % več kot prej tako, da je 30 % večja vrednost proizvodnje že lep dosežek. Še posebej zato, ker ni rezultat višjih cen končnih izdelkov, ki so jih pričeli obračunavati šele v aprilu. Precejšnje zasluge za to ima tudi bistveno manjša nadnormativna poraba materiala, ki so jo zmanjšali kar za dve tretjini.

Franc Trtnik.

Z reprodukcijskim materialom pa imajo enake težave kot drugod. V prvi vrsti gre za neprestano pomanjkanje, takoj zatem pa je na vrsti vprašanje kvalitete (ki je ponavadi le za silo ustrezna). Pomanjkanje reprodukcijskega materiala je bilo v letošnjem letu najbolj pereče v prvem trimesečju, bojijo pa se tudi zadnjih letošnjih mesecev in še bolj prihodnjega leta. V prihodnjem letu bodo morali po predvidevanjih doseči kar 6 milijonov dolarjev izvoza, da si bodo zagotovili dovolj materiala za redno proizvodnjo.

Že za letos načrtovanih 4,2 milijona dolarjev izvoza imajo angažiranih 40 % proizvodnih zmogljivosti. Večjega deleža zaradi nizkega dohodka, ki ga dosegajo z izvozom, za to ne bi mogli razporediti, zato prihodnost seveda ni preveč rožnata. Kljub temu pa je možnosti še obilo, saj Retečani izvažajo lastne izdelke, ki niso obremenjeni, niti s kooperacijskimi, niti z licenčnimi pogodbami. Eden izmed takih izdelkov je, npr. kavni mlinček, ki ga uspešno izvažajo v Alžirijo in ZR Nemčijo, že doseženi izvoz pa bodo, kot vse kaže lahko še bistveno povečali. To bo seveda izvedljivo, če bodo rešili vsa vprašanja v zvezi s preskrbo sestavnih delov za te izdelke, ki zaenkrat še ne teče, kot bi morala.

Seveda pa bo izvoz lahko tudi dohodkovno uspešnejši, če se bodo preusmerili v proizvodnjo izdelkov, ki bodo bolj profesionalno »naravnani«. Začetek takega usmerjanja je že v tem srednjeročnem načrtu, ki predvideva tudi jasno razdelitev programa med matično tovarno v Retečah in obratom v Azanji. Velike gospodinjske aparate bodo proizvajali v Retečah, male pa v Azanji. Predvidena je tudi sprememba proizvodnje v Azanji tako, da bi pričeli tudi z izdelovanjem sestavnih delov, ne več zgolj z montiranjem. To pa bo potrebno že kar kmalu, kajti brez proizvodnje (tudi) sestavnih delov bo pomenilo delo obrata v Azanji prej strošek kot korist.

V Retečah bodo tako pretežno izdelovali štedilnike, vgradne elemente in mikrovalovne pečice, kar pa bo zaradi preusmerjanja v višji kakovostni razred zahtevalo tudi nekaj sprememb. Pomembni bodo, npr. novi kupci, spremenjena prodaja itd.

S. Fleischman

Napori in prizadevanja, ki so jih po lanskem letu, ko so zaključili poslovno leto z izgubo, vložili v izboljšanje gospodarjenja in poslovanja v TOZD Naprave za energetiko delovne organizacije Avtomatika, so že vidni. Letošnji pozitivni polletni rezultati, vezani na sanacijske ukrepe, odražajo izvajanje dolgoročnih ciljev, v doslednem izvajanju vseh, s katerimi je TOZD povezana v reprodukcijski verigi. Ti cilji pa so usmerjeni v izvajanje inovacijskih procesov elementov, povečanja proizvodnje zaščitnih naprav in naprav za prenos podatkov. Hkrati so se lotili tudi postopnega urejanja proizvodnih linij glede procesov. Posnetek prikazuje del na novo urejene proizvodnje zaščite v energetiki.

DO INVEST SERVIS

Skrb za nemoteno delo v Stegnah

Oddelek obratovanja v Invest servisu ima skrb, da nemoteno delajo vse tovarne in objekti, ki jih upravlja, oz. skrbi zanje ta delovna organizacija. Oddelek vodi Emil Satler, ki to delo opravlja že precej let.

Sicer je skrb za nemoteno delo razdeljena na tri skupine: obratovanje, programirano vzdrževanje in pripravo dela. Obratovanje skrbi za redno obratovanje in nemoteno delo v tovarnah in stavbah. V njihovo delo sodi skrb za stavbe, elektro naprave od napajanja, prek razdelilne postaje v Stegnah pa napeljave vse do strojev. Sem seveda sodijo tudi transformatorske postaje po posameznih TOZD.

Podobno je z vodovodnimi napravami, ogrevalnimi in klimatskimi napravami ter komprimiranim zrakom.

Emil Satler.

Ker pa se dejavnosti Iskre in obseg dela širita, se širijo tudi napeljave vseh teh naprav in takšno širjenje zahteva tudi vse večje zmogljivosti napeljav. Nesluteni razmah Iskrinih tovarn v Stegnah v zadnjih dvajsetih letih je presegel vsa pričakovanja in to se odraža tudi na zmogljivostih ogrevanja, stisnjenega zraka in zlasti pri dotoku vode iz ljubljanskega vodovoda.

Voda postaja v Stegnah čedalje bolj problematična. Cevi so bile položene pred več kot dvajsetimi leti in takrat ni nihče načrtoval tolikšnih širitev in zato je vode že premalo, zlasti je prenizek pritisk. To pa bi bilo lahko usodno v primeru požara. V dopoldanskem času, ko je poraba največja, pritisk močno pade. Na srečo je vode še dovolj za tehnološke in higienske potrebe, vendar pa količine ne zadoščajo za primer požara, kot smo že rekli.

Ob vodi pa se v tehnoloških procesih zastavlja vprašanje, zakaj rabimo čisto vodo za tehnologijo, največkrat za hlajenje. Tako se zgodi, da iz vodovoda porabimo dobro, čisto pitno vodo, jo v strojih in napravah porabimo za hlajenje — ob tem se seveda segreje, nato pa to čisto, vročo vodo spustimo v kanalizacijo. Zato strokovnjaki že dlje razmišljajo, da bi iz Save napeljali vodovod za tehnološko rabo in tudi porabili vročo vodo za ogrevanje sanitarne vode, ali pa za ogrevanje prostorov. Tak nov sistem, oz sistema: za dovod tehnološke vode in zaprt sistem ogrevanja in ohlajevanja bi zahteval velika sredstva, zato do zdaj še ni prišlo do realizacije teh zamisli.

Kompresorji tudi vse bolj stežka dohajajo vse večje potrebe po stisnjenem zraku in zato bodo v kratkem dobili nov, večji in kvalitetnejši kompresor, stari pa bodo ostali za rezervo — če pride do okvar in za primere vzdrževalnih del. Stisnjeni zrak namreč rabijo neprestano in zato je zdaj težko opraviti vzdrževalna dela. Kaj pa bi pomenilo, če dan ali dva ne bi dovajali stisnjenega zraka pa vemo vsi: vrsta tovarn bi obstala.

Tudi pri ogrevanju so z zmogljivostmi že pri koncu. Kotlarna dela z maksimalno zmogljivostjo in nove tovarne ali razširjeni deli proizvodnih prostorov se bodo morali v bodoče priključiti na mestni toplovod. Tako ogrevanje pa je precej dražje in tudi zmogljivosti niso prevelike. Kotlovnica uporablja za ogrevanje mazut, kar je seveda danes problematično. Na premog pa je nemogoče preiti, razen če bi vse naprave kupili nove, poleg tega pa bi morali zgraditi pravcato deponijo za premog (ki ga je, mimogrede tudi težko dobiti), kar pa bi bilo predrago. Zato bodo verjetno v bodoče nove tovarne priključevali kar na mestno toplarno.

Nanizali smo nekaj problemov, s katerimi se ubada oddelek »obratovanje.« Poraèniki vedo, da je dobava vseh vrst energije zelo solidna in točna. Za vsem tem pa se skriva nenehna skrb Investovih sodelavcev, ki okvare in vzdrževalna dela opravijo popoldne, ponoči, v soboto ali nedeljo.

Prav je, da vemo vsi, da je v nemoteno delo tega področja vloženega mnogo dela in skrbi.

FY

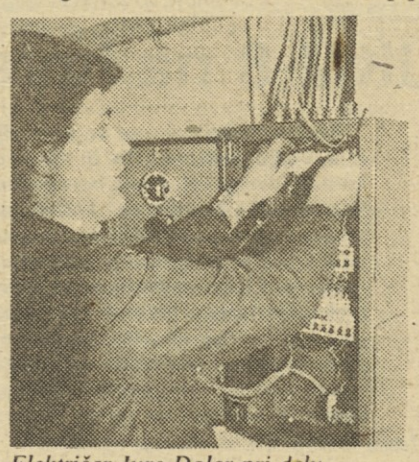

Električar Jure Dolar pri delu.

Spremembe pravilnika o delovnih razmerjih v IEZE

Letos 1. avgusta so stopile v veljavo spremembe Zakona o delovnih razmerjih. Spremembe so imele dolgo pot in v delovnih organizacijah so jih že težko pričakovali. Tem spremembam pa je seveda treba prilagoditi tudi samoupravne akte v DO in TOZD. V Industriji elementov so že pripravili osnutek spremmb Pravilnika o delovnih razmerjih.

In kaj novega prinašajo dopolnila, oz. spremembe? S tem vprašanjem smo se obrnili na pravnika Silva Narobeta v Skupnih službah IEZE.

Povedal nam je, da so dali spremembe, oz. osnutek pred dvema tednoma v pretres delavskim svetom TOZD, ki jih bodo po svoji presoji v kratkem dali v javno razpravo. Upajo, da bodo predlogi po upoštevanih pripombah sprejeti do konca oktobra, ali v začetku novembra.

In katere so največje spremembe v Pravilniku o delovnih razmerjih? Prva in največja sprememba so seveda možnosti prestavitve delavcev z enega delokroga del, ali po starem z enega delovnega mesta na drugo in to v isti TOZD, ali v drugo TOZD, v drugo delovno organizacijo, če je tako predvideno s samoupravnimi akti. To določilo je bistvenega pomena v sedanjih poostrenih pogojih gospodarjenja, ko v eni TOZD nastane »tehnološki višek« delavcev. Tako se lahko delavci zaposlijo tam, kjer jih rabijo, seveda na podobno delo, ki ustreza njihovemu znanju in zmožnostim.

Drugo zanimivo dopolnilo pravi, da lahko delavec, ki se je pred kratkim zaposlil pa je pred njim kolektivni dopust, dopust pa mu še ne pripada, »vnaprej« izkoristi svojo bodočo pravico do dopusta. Druga možnost za takega delavca, ki še nima pravice do dopusta pa je, da mu samoupravni organi za čas kolektivnega dopusta odobrijo neplačan dopust. Spet drugo dopolnilo pa pravi, da se lahko delavcu, ki je bil nad 6 dni na vojaških vajah pa se je vrnil v nedeljo, za ponedeljek odobri dopust z nadomestilom osebnega dohodka. Več' določil, oz. sprememb pa odpravlja nelogičnosti, ki so se dogajale ob izkoriščanju dopustov in uvaja praktična določila, ki jih je že praksa skoraj uzakonila.«

Zakonske spremembe dopuščajo, da delavec, ki v tekočem letu ni izkoristil letnega odmora, lahko tega porabi v prihodnjem letu do konca februarja. V IEZE predlagajo, da se to določilo uporabi v tistih primerih, ko delavec zaradi potreb v TOZD ni mogel izkoristiti vsega dopusta v tekočem letu. Tako lahko pravico prenese v prihodnje leto in jo izrabi do konca februarja, toda le del dopusta nad 12 dni. Se pravi, da je moral v tekočem letu porabiti že 12 dni pripadajočega dopusta, ostanek pa je prenesel v prihodnje leto.

Nova so tudi določila o večji pomoči strokovnih ljudi in strokovnih služb pri vodenju disciplinskega postopka v TOZD. Tako so predvideli, da bi se komisija, katere člani običajno nimajo pravne izobrazbe, odločala na podlagi pripravljenega gradiva, ki ga pripravi strokovnjak (ali strokovnjaki) med postopkom.

Novo med predlogi je še to, kar sicer tudi zahteva zakon, da (na kratko rečeno) upokojenci ne morejo honorarno opravljati stalnega dela. To se pravi, da lahko opravljajo po pogodbi le občasna dela in sicer le tista, ki so že po naravi enkratna in se stalno ne opravljajo v TOZD ali Skupnih službah. S tem določilom bodo seveda v IEZE prispevali svoje k reševanju nezaposlenosti.

Predlagajo tudi strožjo disciplinsko odgovornost na delu. Za hujše primere kršitve delovnih dolžnosti predvidevajo celo prenehanje delovnega razmerja. Tako v primeru, če delavec zaporedoma ali v presledkih v času 6 mesecev, neopravičeno izostane 7 dni, disciplinska komisija lahko sprejme ukrep za prenehanje delovnega razmerja.

Hkrati s spremembami na podlagi sprememb Zakona o delovnih razmerjih pa so pripravili predlog tudi za nekatere spremembe, ki jih terja praksa. Tako v zvezi s poskusnim delom, dnevnim odmorom tistih, ki so zaposleni le 4 ure in še nekatere.

KF

Moj poklic: orodjarka

(Nadaljevanje s5. strani)

Danica: »Težavnost dela ni ovira, da ne bi mogla opravljati izbranega poklica. Tudi lažjega dela mi ne izbirajo, saj delam kar vse po vrsti. Edino na stružnici še nisem delala, ker je stalno zasedena. Sicer pa rajši delam med moškimi sodelavci kot med ženskami; sploh se ne počutim, da bi bila kaj posebnega, izjemnega, orodjar sem kot vsi ostali!«

Nameravaš ostati v tem poklicu?

Danica: »Najverjetneje da, kljub nejevernim obrazom, ki jih delajo ljudje, ko me vprašajo po mojem delu. Orodjarne sem se že privadila in čeprav je delo umazano, me veseli. Najbrž ne bom menjala poklica!«

S. Fleischman

S sestanka v TOZD Orodjarna z vodstvom DO Kibernetika: pogovor je tekel o poslovanju in problemih Orodjarne ter načrtih za prihodnje obdobje. Domači dosežki na tem področju so pomembni za bodoči tehnološki razvoj Kibernetike.

DO AVTOELEKTRIKA

MORNARJI NA OBISKU V ISKRI

V nedeljo, 19. septembra bo prišla na obisk v novogoriško občino kulturno umetniška skupina mornarjev iz Pule. Ta obisk sovpada v počastitev 40—letnice ustanovitve in rasti jugoslovanske vojne mornarice.

Umetniki — mornarji bodo pripravili več prireditev, v katerih bodo sodelovali vokalni solisti, instrumentalisti in recitatorji. Najprej se bodo predstavili v vojašnici v Vipavi za pripadnike enot JLA, zvečer pa bodo nastopili v kulturnem domu v Desklah. Obe prireditvi bosta v nedeljo, 19. septembra.

V ponedeljek dopoldne bodo obiskali tudi Iskro — Avtoelektriko, kjer si bodo ogledali proizvodnjo ter se seznanili z razvojem in perspektivami tega tritisoč članskega kolektiva, nato pa se bodo poklonili spominu in položili venec k spomeniku Sergeja Mašere v Novi Gorici. Zvečer ob 20 pa bo prireditev v Kulturnem domu v Novi Gorici, ki je ne gre zamuditi. Na to prireditev prisrčno vabimo tudi Iskraše iz Šempetra.

M.R.

Poslovanje DO Elektrozveze v I. polletju

V prvem polletju 1982 je DO »Elektrozveze« poslovala v izredno težkih pogojih. Najbolj značilna težava je vsekakor neprilagojenost programa naše delovne organizacije pogojem izvoza in potrebnega uvoza. Pri pregledu poslovnih rezultatov in ob sestavi Sanacijskega načrta delovne organizacije smo prav vprašanju ravnovesja med uvoznimi potrebami in izvoznimi možnostmi posvetili največ pozornosti.

Vemo sicer, da vseh naših težav nikakor ne smemo pripisati omenjenim uvoznim možnostim, čeprav se take težnje v prikazovanju naših težav pojavljajo. Tudi trditve, da naša panoga brez pomembnega deleža uvoza pač ne more poslovati in, da so možnosti izvoza hudo omejene — posebno na zahodu — drže le na kratek rok.

Navzlic omenjenim omejitvam pa tako v razlagi rezultatov gospodarjenja za I. polletje, kot v načrtih poslovanja za II. polletje in za leto 1983 izhajamo prav iz uravnovešenja potrebnega uvoza z možnostmi preskrbe deviz.

V prvem polletju, pa tudi v oceni poslovanja do konca leta, kaže največje zaostanke za pričakovanimi rezultati in najvišjo pretečo izgubo temeljna organizacija »Telefonski in telegrafski sistemi«, kjer je potreba po uvozu v absolutnem in relativnem pogledu največja. Ta organizacija je v prvem polletju dosegla le 20% letnega načrta prodaje, ob koncu leta pa ocenjujemo realizacijo načrta prodaje med 60—70%.

Že ugotovitev, da TOZD »Telefonski in telegrafski sistemi« v letu 1982 s planiranim izvozom pokriva le slabih 10% potreb po uvozu in, da se »primanjkljaj« uvoznih možnosti giblje na ravni okoli 2,5 milijona dolarjev, kaže, kako težavna naloga je pred to temeljno in celotno delovno organizacijo v letu 1982 in 1983.

Ob tako težki nalogi — navzlic izjemnemu povečanju obsega izvoza v DO Elektrozveze in navzlic ostrim omejevalnim ukrepom pri uvozu — se izgubi v tej temeljni organizaciji ob koncu leta ne bo moč ogniti in pričakujemo negativen poslovni rezultat okoli 50 milijonov dinarjev, ki pa se lahko še poveča, če nekaterih izjemnih ukrepov ne bomo izvedli pravočasno.

Povedati je treba sicer, da so napori pa tudi odrekanje v vseh temeljnih organizacijah Elektrozvez in akcije, ki tečejo prek SOZD Iskra, le pripeljali do tega, da bomo vsaj v drugi polovici leta delali s polno zmogljivostjo in s tem uspešneje štartali vsaj v letu 1983.

Vsekakor je zdravljenje DO Elektrozveze ozko povezano z razreševanjem uvoznih možnosti v TOZD TTS pri čemer se pa ne slepimo, da TOZD lahko sama v letu 1983 bistveno spremeni položaj. Tudi leta 1983 bo potrebno sodelovanje SOZD in vseh TOZD v DO Elektrozveze, da bo ta kolektiv zajel sapo in v izravnavi »uvozno—izvozne« bilance pokazal take uspehe, kot nekatere druge temeljne organizacije.

Vse bolj pa je jasno, da bo sicer izredno visoka stopnja solidarnosti ostalih TOZD pojenjala, če ne pride do preobrata v mišljenju in prikazovanju možnosti v TOZD TTS.

V letu 1982 — kar se je pokazalo že ob polletnem rezultatu — pričakujemo zaostanek za planom prodaje in poslovno izgubo tudi v TOZD Usmerjene zveze, kjer pa so razlogi težav predvsem v zamudi pri dokončanju razvoja za pomembne namenske programe, kar potegne za seboj manjšo

Metod Kačič.

realizacijo, neugodne cene, manjše možnosti uveljavljanja objektivno pogojenih podražitev itd. Določitev prednostne naloge v tej TOZD je enostavna, vendar ne lahko izvedljiva: dokončati razvojno nalogo za namenskega kupca in začeti s proizvodnjo novega tipa naprav in že letos dokumentirano predstaviti kupcu realne stroške celotnega projekta. Če to nalogo pravočasno izpeljemo, lahko močno zmanjšamo pretečo izgubo v letu 1982.

Nevarnost izgube v letu 1982 preti tudi v TOZD Antene in navigacija, kjer ne moremo govoriti, niti o težavah pri preskrbi z devizami, niti o hudih zamudah v razvoju izdelkov, prav tako ne o neprizadevnosti ali pretirani porabi v tem kolektivu. Težave so ozko povezane s specifičnim značajem proizvodnje te TOZD, ki je maloserijska ali pa gre le za razvojne naloge, kar pomeni neenakomerno realizacijo v teku leta, večje možnosti izpadov realizacije itd.

Kompleksneje obdeluje težave v naši delovni organizaciji Sanacijski načrt, ki zajema obdobje dveh let, t.j. leta 1982 in 1983. Jasno pa je, da prikaz težav v letu 1982 in glavnih nalog v tem obdobju nehote poudarja kratkoročne težave, ki so pogosto že posledica spodrsljajev in nedoslednosti na drugih področjih.

Zato poskušamo tudi opisati najvažnejšo nalogo za naslednji mesec:

— izdelati in v SOZD Iskra pravilno predstaviti načrt poslovanja v letu 1983 ter ob zabeleženih težavah najti mesto tudi za prikaz uspehov v poslovanju

— dosledno izpolnjevati določila Sanacijskega načrta in ga ob pomoči vseh sodelujočih v sanaciji dopolniti.

Metod Kačič

Izvajanje nadzora meril v DO Avtomatika

Leta 1976 je izšel Zakon o merskih enotah in merilih. Ta zakon v svojem tretjem poglavju o merilih med drugim določa tudi, do česa so delovne organizacije obvezane, ko gre za pregledovanje ustreznosti meril. Vendar v posameznih organizacijah SOZD Iskre pa tudi v drugih skrbimo za merila in njihovo brezhibnost ne le zaradi zakona samega, temveč predvsem zaradi tega, ker se zavedamo, da je brezhibnost meril predpogoj za regularno odvijanje vseh procesov v delovnih organizacijah.

Od procesa nastajanja nekega izdelka v razvojni fazi, do vmesnih in končnih kontrol ter pri poslovanju z merili navzven (javni promet) je nujno potrebno, da so vsa merila preverjena ter podvržena enotnemu režimu pregledovanja. Kajti le tako so možne med posameznimi subjekti v proizvodno-tehnoloških procesih objektivne presoje o kakovosti izdelkov. Zaradi tega se je potrebno kljub vsemu formalizmu vseeno držati zakona in njegovih predpisov, ki tako zavezuje vse uporabnike meril enotnih kriterijev.

Na kratko nekaj besed o samem zakonu. Zakon pravi, da morajo biti merila pregledana, da se ugotovi njihova brezhibnost, ki se uporabljajo v javnem prometu ali pa jih posamezniki uporabljajo v medsebojnem predmetu. Podrobneje so vsa ta merila našteta v uradnem listu SFRJ St. 29/76. Za vsa ta merila je obvezen prvi in periodični pregled. Za prvi pregled so zavezana merila, ki so nova ali popravljena oziroma predelana. Do prvega pregleda so obenem upravičena le tista merila, ki so bila tudi tipsko preizkušena. Periodični pregledi se opravljajo v rokih, ki so določeni v uradnem listu SFRJ št. 29/76.

Zakon določa tudi, kateri zavodi, oz. organizacije lahko pregledujejo posamezne vrste meril.

Vsa merila morajo biti po pozitivno opravljenem pregledu žigosana.

Na podlagi teh splošnih določb zakona in uradnega lista smo v delovni organizaciji sestavili pravilnik o uporabi in pregledu meril, kar se tiče rokov za preglede meril, pravilnik dopušča tudi morebitno skrajšanje rokov v primerih, kadar je to potrebno. Ti roki so določeni v organizacijskem pravilniku, za njihovo določanje pa je pristojen vodja laboratorija.

Nadalje pravilnik razvršča merila v tri skupine in sicer prvič v merila za poslovanje in zaščito, to so merila, ki se uporabljajo v javnem prometu in jih na kratko imenujemo tudi etaloni, drugič na merila, ki se uporabljajo v tehnološkem procesu, na kratko tehnološka merila in tretjič na indikatorje, to so merila, za katera periodični pregledi niso obvezni.

Pravilnik natančneje opisuje merila iz prve skupine. To so merila v končni kontroli delovne organizacije in merila za poslovanje s tretjimi osebami. Poleg teh splošnih določb pravilnik vsebuje še člane, v katerih natančneje govori o razvrščanju meril v skupine, o evidenci meril, o uporabi in periodičnem pregledovanju meril, o nabavi in prevzemu novih meril, o odpisu in odtujitvi meril ter o končnih določbah.

Praktično izvajanje kontrole meril usmerja pravilnik s tem, da določa v vsaki delovni organizaciji, oz. TOZD svojega evidentičarja, kot tudi v skupnih službah. Posamezni evidentičarji so zadolženi za izvajanje kontrole, kot tudi za organizacijo in vodenje kartoteke meril.

V naši delovni organizaciji je kartoteka organizirana tako, da je v laboratoriju, ki je odgovoren za izvajanje kontrole meril shranjena celotna kartoteka DO Avtomatika, v posameznih TOZD pa le kartoteka njim lastnih meril.

Vsa merila iz prve skupine (etaloni) kontrolirajo na Istitutu za kakovosti in metrologijo (IKD) v Ljubljani, oz. pri drugih pooblaščenih institucijah tudi tista, ki so last DSSZ. Ostala merila pa pregledujejo v laboratoriju, razen v primeru, ko gre morebiti za merilo, katerega v laboratoriju ni možno pregledati. Po večini se periodični pregledi tehnoloških meril odvijajo na vsake tri

(Nadaljevanje na 8. strani)

TOZD UPORI ŠENTJERNEJ: *Te dni je odšla v pokoj Dragica Lužar. Delala je v kuhinji in bifeju. »Po enaintridesetih letih človek težko pusti ljudi in delo, ki jih je imel rad. Če sem odkrita, mi bo zelo dolgčas po sodelavcih in Iskri. Imam dva vnučka, ki mi bosta upam v nadomestilo za izgubljeno. Ob odhodu želim sodelavcem, da bi jim šlo tako lepo, kot nam je šlo v naši tridesetletni zgodovini«, je rekla Dragica ob slovesu.*

OBVESTILO

Delavce delovne organizacije Avtomatika obveščamo, da se bo s 14. septembrom pričela rekreativna košarka v Športnem centru Ježica. Igrišče bodo delavci lahko koristili vsak torek od 16. — 17,30.

Služba za družbeni standard

ISKRA—AVTOMATIKA

Strokovnjaki za varilstvo v Iskri

V ponedeljek, 6. septembra se je s slavnostno otvoritvijo v osrednji dvorani Cankarjevega doma začela 35. letna skupščina Mednarodnega inštituta za varjenje. Zveza društev za varilno tehniko SFRJ je kot članica Mednarodnega inštituta poverila organizacijo prireditve jugoslovanskemu organizacijskemu odboru, ki so ga sestavljali po trije člani iz vsake republike, medtem ko je bil za pokrovitelja zaprošen Zvezni izvršni svet. Na ponedeljkovi otvoritveni slovesnosti sta zbranim strokovnjakom med drugim spregovorila tudi predsednik organizacijskega odbora prof. dr. ing. Pavle Štular in predsednik Mednarodnega inštituta Jan Škrinjar iz ČSSR.

Letna skupščina Mednarodnega inštituta za varjenje je najpomembnejša varilno-tehnična prireditev, na kateri sodelujejo nacionalne delegacije iz 40 držav, z vseh kontinentov. Zato je povsem razumljivo zanimanje, ki so ga za svetovni posvet pokazala domače raziskovalne varilno-tehnične ustanove, republiška društva za varilno tehniko in najpomembnejše proizvodne delovne organizacije. Pri organizacijskih pripravah je v veliki meri sodeloval tudi Inštitut za varilstvo iz Ljubljane, ki prav v tem času praznuje 25-letnico uspešnega delovanja.

V novih prostorih inštituta je v času letne skupščine odprta razstava, ki mednarodni javnosti prikazuje razvoj in dosežke varilstva v Sloveniji v zadnjih tridesetih letih. Razstava izraža tudi povezanost Inštituta za varilstvo z industrijo varilne opreme in dodatnih materialov.

Med razstavljenci je svojo razvojno pot, na temo »20 let varjenja v Iskri«, prikazala tudi delovna organizacija Avtomatika. Kot vodilni proizvajalec varilnih naprav na jugoslovanskem tržišču, je Iskra dala viden prispevek na področju tehnike varjenja, opreme in strojev za varjenje ter varjenih konstrukcij. Od prve domače naprave za TIG varjenje, ki so jo razvili Iskrini strokovnjaki v letu 1961, je prek delne mehanizacije osvojila najmodernejše postopke avtomatizacije varjenja z napravami za MIG-MAG varjenje, za TIG varjenje, naprave za plazemsko varjenje in rezanje, naprave za varjenje v zaščiti praškov, izdelavo tehnoloških linij itd.

Dve skupini udeležencev skupščine, ki so se v sredo 8. t.m. odločili za obisk naše delovne organizacije, je v Iskrinih poslovnih prostorih na Trgu revolucije pozdravil Deso Javornik, član poslovodnega odbora TOZD Razvojni institut. Po ogledu filma o Iskri, jim je v kratkih besedah predstavil sestavljeno in delovno organizacijo ter mesto avtomatizacije in mehanizacije varjenja v razvojno-proizvodnem programu Avtomatike. V TOZD Avtomatske in varilne naprave pa so si z zanimanje ogledali del proizvodnje varilnih naprav.

Š.D.

TOZD UPORI ŠENTJERNEJ: *»Ujeli« smo zanimiv trenutek, ko so dobili v kuhinjo sanitarno inšpektorico iz Novega mesta. Po nasmejanih obrazih sodeč, je bilo vse v redu.*

SOZD ISKRA,
Izobraževalni center

razpisuje STROKOVNO IZPOPOLNJEVANJE na temo:

Strukturno programiranje

V ČASU OD 25.10.1982 do 29.10.1982 (5 dni)

Strokovno izpopolnjevanje je namenjenovsem programerjem in projektantom, ki že obvladajo vsaj enega od programskih jezikov COBOL, PASCAL, FORTRAN in bi se radi seznanili z moderno tehniko strukturnega programiranja.

Predavanje bo predstavilo konkretne tehnike v jeziku COBOL in nakazalo reševanja v PASCAL, oz. FORTRAN. Procesiranje teksta bo temeljilo na uporabi PASCAL, katerega osnove so vključene v seminar.

VSEBINA:

Že 10 let govorimo o strukturnem programiranju na bolj ali manj abstrakten način. Zdaj je ta tehnika programiranja že prodrla v vsakdanjo rabo in čas je, da jo osvojimo na vseh področjih programiranja. Predavanje naj bi dalo konkretne napotke za preglednejše, enostavnejše pisanje programov, obvezno programsko dokumentacijo, strukturen pristop k reševanju problemov, kot tudi boljše razumevanje prevajalnikov in procesiranja teksta.

Za razliko od ostalih je ta seminar usmerjen precej delovno, v smislu izmenjave mnenj, izkušenj posameznih centrov, oz. delovnih organizacij, ki naj bi pokazale stanje — raven programiranja v okviru Iskre in usklajevanje, če je mogoče. Zaradi tega pričakujemo od vseh udeležencev seminarja, da bodo s seboj prinesli izkušnje in ideje svoje delovne skupine (podkrepljene z morebitnimi primeri — listingi).

IZOBRAŽEVALNI PROGRAM:

1. Strukturno programiranje
1.1. Razvoj programov (TOP—DOWN pristop)
1.2. Osnovni principi strukturnega programiranja
1.2.1. Hierarhična struktura programa
1.2.2. Konstrukcija modula
1.2.3. Programski konstrukti
1.2.4. Komentar, dokumentacija
1.2.5. Procesiranje izjemnih situacij
1.3. Standardi programiranja v COBOL-u
2. Procesiranje teksta
2.1. Programski jezik PASCAL (uvodni tečaj)
2.2. Sintaksa, semantika
2.3. Primeri procesiranja teksta
3. Prevajalnik kot procesor teksta

ČAS IN KRAJ:

S programom strokovnega izpopolnjevanja bomo pričeli v ponedeljek, 25. 10. 1982 ob 8. v hotelu Grad Hrib Preddvor in zaključili v petek, 29. 10. 1982.

NOSILEC PROGRAMA:
ISKRA ZORIN, TOZD CAOP, Marko MURN, dipl. ing. mat.

CENA strokovnega izpopolnjevanja:

V ceno 6.950 din so vključeni penzionski stroški in kotizacija. Za navedeno ceno bodo TOZD prejele račun na podlagi podpisane prijavnice.

Potne stroške si uredijo udeleženci sami v svojih TOZD.

PRIJAVE:

Zainteresirani kandidati naj takoj pošljejo izpolnjeno prijavnico na naslov: SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3/XI, Sonja VRHOVEC, kjer dobite tudi podrobnejše informacije o organizaciji izpopolnjevanja - tel. št.: 061/222-212.

Informacije o vsebini izpopolnjevanja pa dobite na tel. št.: 061/213-213, int.: 31-61 pri Marku Murnu.

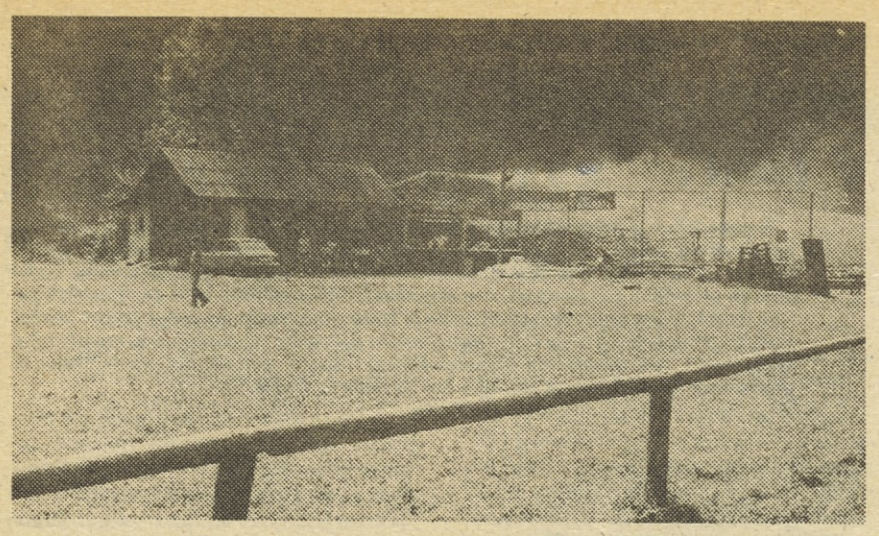

TOZD Elektromotorji, Železniki — V soboto, 4. septembra, so Iskraši iz Železnikov slednjič le uspeli pripraviti tradicionalni letni tovarniški piknik. Kot vsako leto so ga tudi letos — čeprav šele v tretjem poskusu, kajti prvič in drugič jim je načrte preprečilo slabo vreme in izdatno deževje — organizirali na nogometnem igrišču v Selcih. Pripravili so nekaj športnih srečanj, družabnih iger, poskrbeli so za živo glasbo, tako, da so se lahko tudi zavrteli. Za razpoloženje pa je še posebej poskrbelo res lepo vreme, brez oblačka na nebu, kot da bi obveljal ljudski rek, da gre v tretje rado!

POTREBE PO SODELAVCIH

Na tem mestu bomo redno objavljali vsa prosta dela in naloge v Iskri, tako za redno delo kot za sodelovanje v občasnih projektno zasnovanih nalogah v okviru SOZD ali posameznih DO. Prav tako bomo v skladu z 89. členom samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD objavljali sproščene sodelavce, ki jim v TOZD oziroma Delovni skupnosti ne morejo zagotoviti ustreznega dela ter tiste, ki sami želijo menjati delo, bi pa radi ostali v Iskri. Objavljali bomo tudi razpis za vodilna in vodstvena dela in naloge. V glasilu, ki izhaja ob petkih bomo objavili vse potrebe, ki bodo prispele k nam do vključno vsakega ponedeljka.

Objave zbira in ureja: Judita Bagon, SOZD Iskra DSSS, Trg revolucije 3, Ljubljana, Š 11, telefon 213-213, int. 21-25.

ISKRA ELEKTROZVEZE

1. Vodja prodaje za TOZD

Pogoji: dipl, ekonomist, 5 let delovnih izkušenj

2. Sestavljalec TK naprav — 2 sodelavca

Pogoji: uspešno končano osnovno šolanje, priučeni delavec, 3 leta del. izkušenj

Delo je za nedoločen čas s polnim delovnim časom, pismene prijave z dokazili pošljite na naslov Iskra Elektrozveze kadrovska služba Ljubljana, Stegne 11

ISKRA—AVTOMATIKA

Po poletni vročini

Čeprav je do koledarske jeseni še daleč in na jadranski obali še vedno letujejo posezonski turisti, se številke nočitev že zbirajo v biro letošnjega poletja. Že lansko leto je domači žep občutil stabilizacijske ukrepe. Splošna gospodarska kriza v svetu pa je v letošnjem poletju pripeljala na našo obalo tudi manj tujih gostov. Zato je vedno več tistih delavcev, ki so se pred dopustom pozanimali, kakšne so razpoložljive počitniške ponudbe, ki jih nudijo v matični delovni ali temeljni organizaciji.

V Avtomatiki je za letni oddih delavcev dobro preskrbljeno. V službi za družbeni standard, preko katere si delavci delovne organizacije izberejo kraj letovanja, so ob zaključku glavne sezone zbrali naslednje podatke:

v času od 19.6. do 8.9. so delavci TOZD in DS letovali v:

— prikolicah, ki so jih najeli pri Arena Turist iz Pule (postavljene so bile v Runkah). Za tri, štiri ali pet posteljne prikolice so morali odšteti 230, 270, oz. 300 dinarjev. Medtem ko je bila polna preskrba zaračunana na osebo s 350 dinarji. Zabeleženo je bilo 3750 nočitev.

— v hotelih na Cresu, Novem gradu, Lanterni itd., kjer je bilo 920 nočitev, so morali odšteti od 380 do 530 dinarjev

— nekoliko višje so bile cene v hotelih, bungalovih in **paviljonih** v Istri in Kvarneru, ki so bili dosegljivi prek Kverner Ekspresa iz Opatije. Gibale so se od 450 do 790 din. Zabeležili so 820 nočitev

— veliko se jih je odločilo za letovanje v prikolicah, ki so last TOZD in DS Avtomatika. Skupno so jih našteli 44. Za enodnevno bivanje so zaračunali od 150 din do cca 250 din. V primerjavi z direktno turistično ponudbo predstavljajo te cene tudi do trikratno nižno številko.

Številke zgovorno povedo, da je dokaj visok odstotek delavcev letovalo v »domačem« aranžmaju. S še boljšo povezanostjo in enotnim pristopom vseh TOZD pa bi bila dobra organizacija letovanja lahko še bolj učinkovita in predvsem lažja.

S.D.

Izvajanje nadzora meril v DO Avtomatika

(Nadaljevanje s 7. strani)

meseci, pregledi etalonov pa na vsaki dve leti.

Seveda, se tudi tu, kot pri vsakem delu, pojavljajo določeni problemi. Pri nas so to v glavnem naslednji: v naši delovni organizaciji je nekaj instrumentov, oz. meril specifičnega značaja, točno določenega namena in nestandardnega tipa in tako je kontrola teh meril z običajnimi etaloni nemogoča.

V takem primeru si pomagamo s svojimi kalibratorji, ki jih izdelajo v DO ter z njimi občasno kontroliramo merila. Seveda tak pregled nima uradnega značaja, zato tudi merila, ki so tako pregledana, niso žigosana (primer artist, avtomatska relejna testirna naprava, ki jo kontroliramo z izdelanim kalibratorjem). Je pa tudi problem v zelo pomanjkljivo opremljenem laboratoriju. Pedvsem ko gre za instrumente iz uvoza, ustreznih dodatnih aparatur pa ni na tržišču.

V prihodnosti skušamo te probleme rešiti s še večjimi lastnimi napori, kot tudi z večjim sodelovanjem med posameznimi TOZD. Zavedamo se namreč, da je brezhibno stanje meril bistvenega pomena za ustrezno kakovost izdelkov in storitev učinkovito in nemoteno poslovanje znotraj in navzven vsake delovne organizacije.

Marin Sever

ZAHVALE

Ob smrti naše drage mame

MARIJE ŠTER

se iskreno zahvaljujemo sodelavcem iz DO Telematika, TOZD TEA in ATC in DO Kibernetika, TOZD Števci, za podarjene vence in denarno pomoč ter spremstvo na njeni zadnji poti

hčerke Anica Petač,
Tilka Potočnik in
Ivica Gašpirc

Ob prerani izgubi mojega dragega očeta

MILANA PROSENA

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem za podarjeni venec, izrečena sožalja, denarno pomoč in spremstvo na njegovi zadnji poti

žalujoči: hčerka Bernarda, sin Marjan in žena Marija Prosen.

Ob smrti najinega dragega očeta

JOŽETA KERNA

se iskreno zahvaljujeva sodelavcem tehničnega razvoja TOZD TEA in sodelavcem montaže TOZD ATC za izraze sožalja in podarjeno cvetje.

Posebno toplo se zahvaljujeva vsem sodelavcem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti

hčerka Angelca in sin Rajko.

Izmenjava likovnikov

V času med 27. avgustom in 10. septembrom je društvo likovnikov Iskra bilo gost likovnega društva Grupa 69 iz Zagreba. V nekoliko manjši, toda lepi galeriji, ki je na zelo prometnem kraju, na Trgu kralja Tomislava 18, v neposredni bližini glavne železniške postaje.

Zagrebškim ljubiteljem umetnosti se je predstavilo naslednjih osemnajst likovnikov Iskre:

Zvone BALANTIČ, Jana BERTONCELJ, Štefan BERTONCELJ, Alojz DULAR, Martin GORIČANEC, Štefan HORVAT, Izidor JALOVEC, Matevž JENŠTERLE, Katarina Plemelj, Vladimir POLAJNAR, Mladen RADOJČIĆ, Franc RANT, Jožica REJC, Vladimir SITAR, Vida ŠTEMBERGAR, Zlata VOLARIČ, Jože VOLARIČ, Stane ZGAGA.

Dela za razstavo so izmed tistih del, ki jih je dr. Cene Avguštin izbral za letno razstavo, ki je bila v juliju v PPC Iskra v Ljubljani.

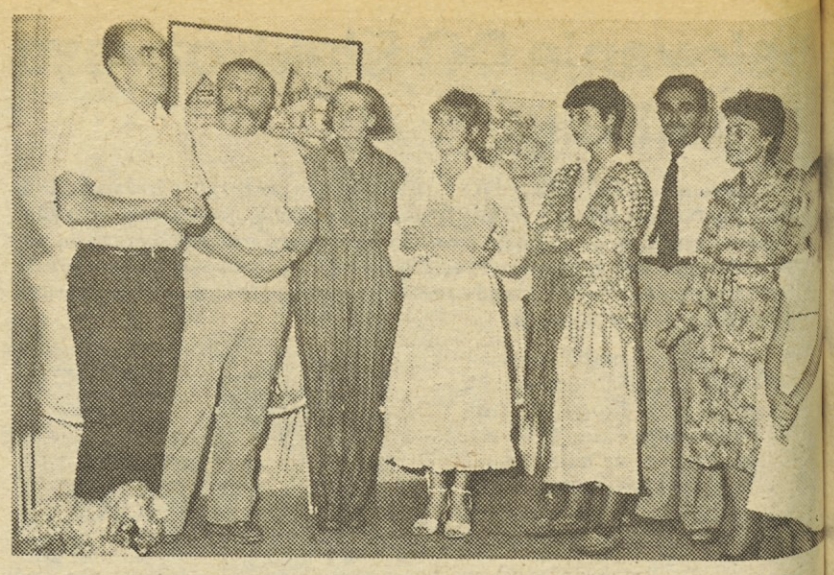

Na otvoritvi razstave se je zbralo več članov Grupe 69 in nekaj gostov. Predsednica Grupe 69 je med drugimi zaželela čim več uspešnega sodelovanja in likovnemu društvu Iskre podelila zahvalnico.

Likovniki Iskre so članom Grupa 69 podarili knjigo 35 let Iskre. Razstava je bila zelo dobro sprejeta in obiskana, njej so poročali po radiu in časopisi.

Vlogo dobrega gostitelja bo Iskraši imeli priložnost opraviti v čas med 1. in 15. oktobrom letos, ko bom gostili likovnike Grupe 69 iz Zagreb Grupa šteje 450 članov, zato bomo p skušali na treh razstavah predstavi vsaj petino članov Grupe. V petek, oktobra ob 13. bo otvoritev razstave Iskra—Teleoptika v Ljubljani v Step nah. V soboto, 2. oktobra ob 10. b otvoritev v Iskri Otoče in ob 13. v Iskr na Laborah.

Vabimo ljubitelje, da si ogledajo d sežke hrvaških samorastniških ustva jalcev, da jim vrnemo gostoljubje, katerim so bili sprejeti Iskrini likovni v Zagrebu.

K.M.

VELIKA IGRA Z DRAŽEM MIHAILOVIĆEM

Ko je pred osmimi leti izšla v slovenskem prevodu knjiga pod naslovom »Velika igra z Dražem Mihailovičem« je bil kot avtor knjige podpisan Ljubo Popović, v bistvu psevdonim za avtorja, ki je neposredno sodeloval v velikem lovu in prijetju vojnega zločinca Mihailovića. Zdaj je pred nami že druga izdaja tega dela, ki pa nosi na platnicah drugačno avtorjevo ime — ime Milovana Pejanovića, dejansko avtorjevo ime, ki je zdaj tudi dokončno prišlo iz ilegale, takrat potrebne in nujne iz najrazličnejših vzrokov.

Kompozicija knjige je poljudna in obogatena s številnimi fotokopijami in fotografijami — ki so z njo prvič pokazane javnosti — in knjiga je na posameznih mestih pisana literarno. Samo delo je pomembno dopolnilo k preučevanju obdobja od 1945. leta, saj osvetljuje do sedaj najmanj znano plat boja med OZNA in Dražem Mihailovićem.

Knjiga Milovana Pejanovića opisuje torej obdobje, ko je bilo treba »gorskega carja« pokončati ali pa ga živega pripeljati v Beograd. Zato je delo avtentičen dnevnik dolgotrajne in trdožive igre z Dražem Mihailovićem in z njegovimi komandanti. Pripadniki OZNA, možje, ki so šele prišli iz vojne in komaj pričakali svobodo, so morali ponovno v boj — drugačen in težavnejši od tistega, katerega so se bili že navadili.

V deželi, za katere svobodo so se bojevali, je bil Ljubo Popović bolj ilegalec kot svoboden državljan — da bi lahko izpolnil naloge, ki mu jih je zaupala partija. Pri tem seveda ni bil osamljen. Še več jih je doživljalo nenavadno usodo nenavadnih mož. Potrebno je bilo biti pogumen in podjeten, spreten in razsoden, treba je bilo biti zvit in imeti občutek za »igro« — in odhajati v četniški osir ter iz njega privabljati zakrknjene hudodelce.

Kljub romanopisni predelavi Milovana Pejanovića je knjiga ohranila avtentičnost pričevanja. Vsi dogodki so resnični do nadrobnosti, premišljanja raznih oseb pa so povzeta po poznejših pričevanjih oseb iz knjige od Japana, Mišića, Kalabića in Draža do pripadnikov OZNA in samega Ljube Popovića, oz. Milovana Pejanovića, avtorja naše knjige.

Ob drugi izdaji te knjige velja opozoriti še na spremno besedo ob koncu knjige izpod peresa Karla Forteja. V njej ta naš znani poznavalec obveščevalnih služb (med drugim je napisal imenitno delo v dveh knjigah pod naslovom Nič več strogo zaupno) na kratko, a stvarno in marsikod čisto na novo podaja prerez četništva na Slovenskem med vojno, kar se dobro ujema s to knjigo in jo v nekem smislu tudi zaključuje, svoj prispevek pa končuje s sledečo ugotovitvijo:

»Naj na kraju povem bralcu te knjige, da je bilo po mojem globokem prepričanju — ujetje »gorskega carja« Draže Mihailovića za našo varnostno službo, takrat še mlado, neizkušeno in tehnično slabo opremljeno, med njenimi največjimi dosežki. Za to gre predvsem zasluga skupini častnikov OZNA, ki so akcijo vodili, v njej delovali ter jo uspešno zaključili.«

Drugo izdajo »Velike igre z Dražem Mihailovićem« je izdala založba Borec iz Ljubljane v prevodu Bogdana Gradišnika in opremi Matjaža Vipotnika.

D.Ž.

Ob izgubi drage mame

PAVLE OSTERMAN

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem iz TOZD ATC za izraze sožalja, podarjeni venec, denarno pomoč in spremstvo na njeni zadnji poti

sin Lojze z družino.

Ob tragični izgubi
svojih dragih staršev in brata

VLADIMIRE BUČAN
CIRILA BUČANA
in MILANA BUČANA

se zahvaljujem članom kolektiva DO Telematika za izrečene izraze sožalja in vso pomoč, ki so mi jo nudili v dosedaj najtežjih trenutkih mojega življenja.

žalujoči Slavko Bučan

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva SOZD Iskra — Industrije za elektroniko, telekomunikacije, elektromehaniko, avtomatiko in elemente — Ljubljana

— Glavni urednik: Pavle Gantar, pomočnik glavnega urednika: Miloš Pavlica, odgovorni urednik: Dušan Žoljeznov, tehnični urednik: Janko Colnar, novinar: Mara Ovsenik.

— Uredniški odbor: Alojz Boc (Kibernetika), Boris Čerin (Elektrozveze), Špela Dittrich (Avtomatika), Lado Drobež (Iskra Commerce), Stane Fleischman (Široka potrošnja), Franc Kotar (IEZE), Kazimir Mohar (Telematika), Marko Rakušček (Avtoelektrika) — Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo.

— Naslov: Ljubljana, Tržaška c. 15, telefon: 263-825 — Tisk: Časopisno-tiskarsko podjetje PRAVICA—DNEVNIK, Ljubljana.

Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS je glasilo oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

Dve likovni razstavi

Likovno društvo DOLIK z Jesenic in likovno društvo Iskra že več let uspešno izmenjujeta razstavi. Letos bosta razstavi obeh društev hkrati.

V petek, 17. 9. ob 13. bo otvoritev razstave del likovnikov Dolik z Jesenic v Iskri na Laborah, v soboto 18. 9. ob 16. pa otvoritev razstave del likovnikov Iskre v Delavskem domu na Jesenicah.

GRINTAVEC — KOČA

Letošnja visokogorska planinska sezona se nezadržno izteka. Zadnji zahtevnejši vzpon bo Planinska sekcija Iskra Kranj organizirala na najvišja vrhova Savinjskih Alp — Grintavec ter Kočno, in sicer v soboto, 25. septembra.

Kot je že v navadi, nas bo avtobus ob 5. uri zjutraj pobral pred hotelom Creina in nas prepeljal do naselja Zgornja Kokra. Od tu bomo šli mimo Suhadolnika čez Taško na Kokrško sedlo (2,5 ure — 1793 m) in si v Cojzovi koči nabrali novih moči. Vzpon bomo nadaljevali na Grintovec (2558 m — 2 uri), se nekoliko vrnili in se spustili v Dolce, od tam pa se čez Dolško Škrbino povzpeli na Jezersko Kočno (2540 m — 2,5 ure). Sestopili bomo po grebenu (pot Slovenske planinske poti) mimo Češke koče v dolino do avtobusa. Hoje bo skupaj 9 ur.

Vodniki na tej dokaj zahtevni turi bodo France Ješe, Metka Šparovec in Lojze Zelnik, ki udeležencem priporočajo dobro planinsko opremo. Cena prevoza bo 50 din.

Prijave in vplačila sprejema Volga Pajk iz tajništva DO ERO, tel.: 28-22, do srede, 22. septembra.

ČASOPISNE NOVICE

V primerjavi s poprečnim povečanjem industrijske proizvodnje, ki je bilo v prvih treh letošnjih mesecih za 2,3% in v polletju za 2% večje kot v enakih obdobjih lanskega leta, se je proizvodnja elektroindustrije v prvih šestih mesecih letos kar dobro odrezala. Njen obseg je bil namreč za 7,7% večji, kot v prvem polletju lanskega leta.

K temu so precej prispevali tudi Iskrini proizvajalci, ki so po cenah iz leta 1980 v tem času izdelali za 11,7 milijarde dinarjev izdelkov, oz. za 14,1% več kot v istem obdobju lani. Kljub temu pa je proizvodnja nekaj manjša kot so načrtovali, saj je dosegla le 43,5% načrtovane letne vrednosti.

Vzrok za slabše rezultate so predvsem uvozne omejitve in težave, ki jih proizvajalci imajo pri preskrbi z domačimi reprodukcijskimi materiali in surovinami. Ker pa so se razmere za gospodarjenje bolj zaostrovale zlasti v drugi polovici prvega polletja, so rezultati gospodarjenja v polletju slabši, kot je kazalo po prvih treh mesecih. Tako je npr. celotni prihodek, ki je po prvih treh mesecih naraščal s 25,7%, ob polletnem obračunu že zdrknil na 23,2% stopnjo rasti. V prvih šestih mesecih je celotni prihodek s 26,3 milijarde izpolnil 48,4% letnega načrta. V istem obdobju so se materialni stroški v primerjavi z lanskimi prvimi šestimi meseci povečali za 20,9%, dohodek pa za 22,7%. Slednji je s 7,7 milijarde dinarjev dosegel 49,7% letnega plana.

V drugem trimesečju pa je dohodkovni kos pogače, ki je ostajal proizvajalcem, postal še manjši. Prispevki za samoupravne interesne skupnosti so se v primerjavi s prvim polletjem lanskega leta, predvsem »zahvaljujoč« drugim trem mesecem, povečali za 35,9%, davki pa celo za 48,8%. Za obresti so morali v prvem polletju v Iskri iz dohodka odšteli 11,5%, oz. 893,3 milijona dinarjev, kar je 70% ustvarjene akumulacije. Zaradi tega pa je seveda čisti dohodek počasneje naraščal, ob polletju je bil zgolj za 13,3% večji kot v istem obdobju lani, čeprav je po treh mesecih, ko je bil v primerjavi z istim lanskim obdobjem večji za 15,8%, kazalo še nekoliko bolje.

Na račun nekoliko boljših rezultatov akumulacije so se v Iskri v prvem polletju odrekli tudi večjemu povišanju osebnih dohodkov, ki bi ga sicer po družbenem dogovoru o delitvi in doseženih izvoznih rezultatih lahko uresničili. Tako je bila akumulacija za 24,5% manjša, kot v enakem obdobju lanskega leta. Za osebne dohodke so namenili 3,3 milijarde dinarjev, oz. 49,5% načrtovane vsote, kar je za 32,1% več kot lani in hkrati za 4,6% manj, kot bi lahko.

Temeljna organizacija Računalniki je izgubo iz prvih treh mesecev letošnjega leta prenesla tudi v polletni obračun in s tem »prispevala« levji delež k temu, da so letošnje izgube v Iskri — 100,6 milijona dinarjev — za 106 % večje, kot v enakem obdobju lani — Gospodarski vestnik.

V Iskrini TOZD telefonski elementi in aparati v Kranju je pred dnevi stekla serijska proizvodnja novega telefonskega elektronskega aparata ETA 80. Razvili so ga strokovnjaki Iskre in se bistveno razlikuje od vseh dosedanjih, zlasti glede oblike, funkcionalnosti in elektroakustičnosti. Njegova oblika je bila že nagrajena na BIO v Ljubljani in na sejmu v Hannovru. Z uvedbo aktivnih elektronskih elementov je elektroakustični del izdelan tako, da sta sprejem in oddaja neodvisna od oddaljenosti aparata do telefonske centrale. Klasični ogljeni mikrofon je zamenjal nov elektrodinamični, ki ima vrsto prednosti pred dosedanjimi.

Novi telefonski aparat bo vodilni izdelek v tej TOZD, čeprav bodo nekaj časa še obdržali proizvodnjo telefonskega aparata ETA 30. Letos nameravajo izdelati 50 tisoč ETA 80, za naslednje leto pa so zapisali število 216 tisoč — Glas, Kranj.

Zbral in uredil Marjan Kralj